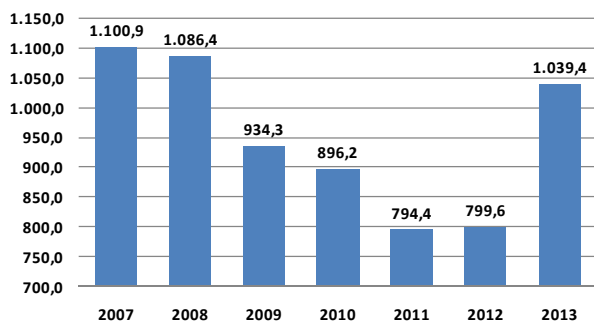
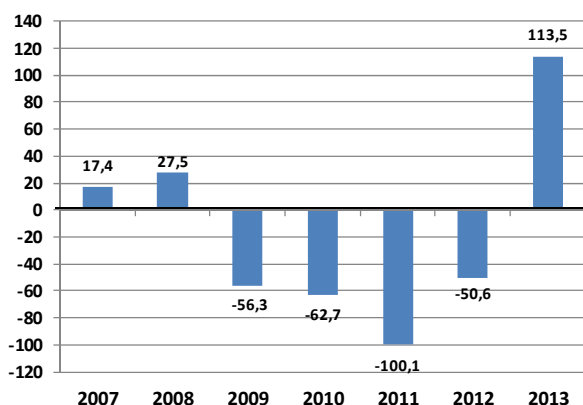

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ
Ελληνική Οικονομία

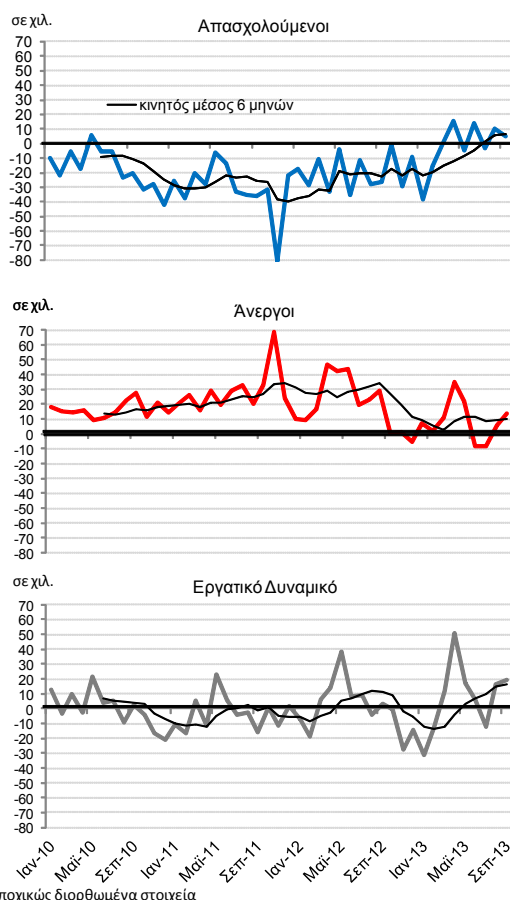
Η επιβράδυνση της πτωτικής πορείας του ΑΕΠ, με βάση και την εντυπωσιακή πορεία ανάπτυξης του Τουρισμού στην περίοδο Μαΐου-Νοέμ.2013, σε συνδυασμό με την απελευθέρωση – εκλογίκευση - της λειτουργίας της εγχώριας αγοράς εργασίας, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της απασχόλησης και επιβράδυνση της αυξητικής πορείας της ανεργίας, ήδη από το 2013. Η πολύ ευνοϊκή αυτή εξέλιξη ήταν σε μεγάλο βαθμό καλύτερη του αναμενομένου. Ακόμη και το ποσοστό ανεργίας φαίνεται να έχει σταθεροποιηθεί, διαψεύδοντας πλήρως εκείνους που διατυμπάνιζαν ότι η ανεργία θα ανέλθει μέχρι και στο 34% του εργατικού δυναμικού. Η επιχείρηση υπονόμευσης του οικονομικού κλίματος και αποτροπής της ανάκαμψης, με την συνεχή επίκληση νέα μεγάλης αύξησης της ανεργίας και νέας μεγάλης μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας, φαίνεται να ναυαγεί οριστικά. Η οικονομία πολλές φορές αντιδρά με βάση τις δικές της πραγματικότητες, και όχι τους «ευσεβείς» πόθους διαφόρων «ειδικών της καταστροφολογίας», όπως ακριβώς συνέβη και το 2013. Αλλά, ας δούμε πιο αναλυτικά τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας το 2013:

Διάγραμμα 1. Προσλήψεις στο 11μηνο Ιαν.-Νοεμβρίου

Διάγραμμα 2. Καθαρή αύξηση της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (Προσλήψεις - απολύσεις - οικειοθελείς αποχωρήσεις) στο 11μηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου

Πηγή: ΕΡΓΑΝΗ

Πρώτον, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1, σύμφωνα με το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, στο 11μηνο Ιαν.-Νοεμ.2013 πραγματοποιήθηκαν στον ιδιωτικό τομέα 240 χιλ. προσλήψεις μισθωτών εργαζομένων περισσότερες από το αντίστοιχο 11μηνο.2012 και 246 χιλ. προσλήψεις περισσότερες από το 11μηνο.11. Μάλιστα, οι προσλήψεις στο 11μηνο.2013 πλησιάζουν τα προ της κρίσης επίπεδα το 2007 και το 2008.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι από τις 931,11 χιλ. νέες προσλήψεις στην περίοδο Μαρτίου-Νοεμβρίου 2013, το 53,5% (498 χιλ.) ήταν προσλήψεις με συμβάσεις πλήρους απασχόλησης, το 37,8% (352 χιλ.) ήταν προσλήψεις με συμβάσεις εκ περιτροπής απασχόλησης και το 8,7% (81 χιλ.) ήταν συμβάσεις μερικής απασχόλησης. Οι επιλογές αυτές των επιχειρήσεων είναι αναμενόμενες, δεδομένου ότι η οικονομία βρίσκεται ακόμη σε ύφεση και η αβεβαιότητα είναι ακόμη μεγάλη παρά τη σημαντική βελτίωση του οικονομικού κλίματος το 2013. Είναι, επομένως, εξαιρετικά σημαντικό το ότι το νέο θεσμικό πλαίσιο στην αγορά εργασίας επιτρέπει και τις νέες μορφές απασχόλησης, αντίθετα με ότι συνέβαινε στο παρελθόν.

Διάγραμμα 3. Μηνιαίες μεταβολές Εργατικού Δυναμικού - Απασχολούμενων - Ανεργών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Δεύτερον, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 2, σημειώθηκε σημαντική αύξηση της μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (προσλήψεις μείον απολύσεις μείον οικειοθελείς

αποχωρήσεις) κατά 113,5 χιλ. στο 11μηνο.2013, έναντι πτώσης της καθαρής απασχόλησης κατά -50,6 χιλ. στο 11μηνο.12, και κατά -100,1 χιλ. στο 11μηνο.12. Ειδικότερα, εξαιρετικά σημαντική ήταν η μεγάλη βελτίωση που σημειώθηκε τον Νοέμ.2013, όπου το αρνητικό ισοζύγιο προσλήψεων μείον απολύσεων μείον οικειοθελών αποχωρήσεων περιορίστηκε δραστικά στα -17,2 χιλ. άτομα, έναντι -34,1 χιλ. άτομα το Νοέμ.2013, -55,9 χιλ. άτομα το Νοέμ.2011 και έναντι -44,3 χιλ. άτομα το Νοέμ.2010.

Τρίτον, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 3, νέα αύξηση της απασχόλησης σημειώθηκε τον Σεπτ. 2013 και με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ, κατά 5,5 χιλ. άτομα περίπου σε σχέση με τον Αύγ.2013. Ειδικότερα, σημειώθηκε αύξηση της απασχόλησης κατά 0,4% σε 3μηνιαία βάση στο 2^ο 3μηνο 2013 και επίσης νέα αύξηση κατά 0,4% σε 3μηνιαία βάση στο 3^ο 3μηνο 2013. Όσον αφορά στην ανεργία, η ΕΛΣΤΑΤ στα εποχικά διορθωμένα στοιχεία την παρουσιάζει ως αυξημένη τον Σεπτ.2013 κατά 73,1 χιλ. άτομα έναντι του Ιαν.2013. Ωστόσο αυτή η αύξηση οφείλεται αποκλειστικά στην εκτιμώμενη άνοδο του εργατικού δυναμικού στην ίδια περίοδο κατά 96,6 χιλ. άτομα, και παρά την αύξηση της απασχόλησης κατά 23,4 χιλ. άτομα. Η άνοδος του εργατικού δυναμικού αντανάκλα το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι ψάχνουν για εργασία καθώς η παρατεταμένη ύφεση οδηγεί για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας νέους και γυναίκες που δεν απασχολούνταν κατά κανόνα μέχρι σήμερα ή και ανθρώπους τρίτης ηλικίας που θέλουν να εργασθούν για να συμπληρώσουν την σύνταξή τους (ο μη ενεργός πληθυσμός μειώνεται).

Η βελτίωση της αγοράς εργασίας και, ειδικότερα, η αύξηση της απασχόλησης με βάση τα ανωτέρω στοιχεία είναι αναμφισβήτητη και φαίνεται να επεκτείνεται και στους μήνες εκτός της τουριστικής περιόδου. Μάλιστα, οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας το 2013 δείχνουν ότι με το νέο θεσμικό πλαίσιο στην αγορά εργασίας η αύξηση της απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας μπορεί να επιταχυνθούν ουσιαστικά από το 2014, όπου αναμένεται ότι η οικονομία θα εισέλθει σε πορεία θετικής ανάπτυξης με κινητήριους μοχλούς τον τουρισμό, τις εξαγωγές και την υποκατάσταση εισαγωγών, αλλά και μεγάλες κρατικές επενδύσεις όπως αναλύεται στη συνέχεια. Θα πρέπει, ωστόσο, να αποφευχθούν οι πολιτικές που θέτουν μεγάλα εμπόδια στην ανάκαμψη και στην αύξηση της απασχόλησης, όπως, π.χ., η επιβολή διπλής φορολογίας στα ακίνητα από το 2014 (μετά την επιβάρυνσή τους με πέντε (5) διαφορετικούς φόρους το 2013) και η επιλογή της πιο ακατάλληλης περιόδου (στην οποία η προσέλευση κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση της ανάκαμψης αποτελεί ανάγκη επιβίωσης για τη χώρα) για την επιβολή φόρων επί της υπεραξίας τόσο στα ακίνητα όσο και στις επενδύσεις στο χρηματιστήριο. Ειδικότερα:

Η ανάκαμψη και η επιτάχυνση της πορείας αύξησης της απασχόλησης ενισχύονται από το 2014 από το γεγονός της έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της από καιρό επιδιωκόμενης επανεκκίνησης των έργων στους 4-μεγάλους αυτοκινητόδρομους της χώρας, σύμφωνα με τις συμβάσεις έργων που ψηφίστηκαν πρόσφατα από την Ελληνική Βουλή. Τα

έργα αυτά θα χρηματοδοτηθούν με το ποσό των € 2,97 δις από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), ενώ η συνολική επενδυτική δαπάνη σε αυτά θα είναι ύψους € 4,6 δις. Επίσης, στη χρηματοδότηση των έργων συμμετέχουν η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και 40 ελληνικές και ξένες τράπεζες. Ειδικότερα, το ΕΤΠΑ θα συμβάλλει: α) Στην κατασκευή της Ιονίας Οδού με χρηματοδότηση € 723,6 εκατ.. β) Στην κατασκευή του αυτοκινητόδρομου Μαλιακός-Κλειδί, που διασχίζει τις περιφέρειες της Θεσσαλίας και της Κεντρικής Μακεδονίας, κατά € 699 εκατ. γ) Στην κατασκευή του αυτοκινητόδρομου Κόρινθος-Πάτρα (120 χιλ), με χρηματοδότηση ύψους € 977 εκατ. Επίσης το ΤΣ θα συμβάλλει στη χρηματοδότηση του αυτοκινητόδρομου Ε-65 με € 570 εκατ.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά τη διάρκεια της κατασκευής των 4-αυτοκινητόδρομων, δηλαδή κατά το 2014 και το 2015, θα δημιουργηθούν περί τις 6.000 άμεσες θέσεις εργασίας, ενώ πολλαπλάσιες θα είναι οι θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν έμμεσα σε άλλους τομείς της οικονομίας. Επίσης, μετά την ολοκλήρωση των έργων από το 2016, για τη διαχείρισή τους θα απασχολούνται μόνιμωι περί τους 1.700 εργαζόμενους. Σημειώνεται ότι οι εργασίες επί των έργων αυτών που πραγματοποιήθηκαν εντός του 2013 δεν ξεπέρασαν τα € 30 εκατ. Επομένως, η σημαντική επιβράδυνση της πτωτικής πορείας του ΑΕΠ και η αύξηση της απασχόλησης το 2013 πραγματοποιήθηκαν παρά το ότι δεν κατέστη δυνατή η επανεκκίνηση αυτών των μεγάλων έργων εντός του τρέχοντος (ακόμη) έτους.

Γενικά, με δεδομένη την κατάσταση βαθείας ύφεσης και υποαπασχολούμενων παραγωγικών συντελεστών, στην οποία βρίσκεται σήμερα η ελληνική οικονομία είναι βέβαιο ότι οι ανωτέρω επενδύσεις θα έχουν πολύ σημαντικά άμεσα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και θα συμβάλουν, σε συνδυασμό με τη δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού και των εξαγωγών αγαθών, στην ανάδυση της οικονομίας από την παγίδα της αυτοτροφοδοτούμενης αρνητικής ανάπτυξης στην οποία είχε περιέλθει στην περίοδο 2010-2013. Για το λόγο αυτό, η αξία για τη χώρα της επανεκκίνησης των μεγάλων αυτών έργων στην τρέχουσα περίοδο είναι πραγματικά ανυπολόγιστη. Μάλιστα, η διάθεση από την Ευρωπαϊκή Ένωση επιχορηγήσεων ύψους κοντά στα € 3,0 δις και η συμβολή της ΕΤΕπ, των τραπεζών και των κατασκευαστικών επιχειρήσεων με μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις άνω των € 1,6 δις στην τρέχουσα εξαιρετικά δύσκολη περίοδο για τη χώρα (σημειώνεται ότι οι επιχορηγήσεις από την ΕΕ και οι χρηματοδοτήσεις από την ΕΤΕπ είχαν διακοπεί το 2012 λόγω του κινδύνου επανόδου της χώρας στη δραχμή!), δείχνουν την αυξανόμενη εμπιστοσύνη όλων αυτών των παραγόντων στην προοπτική ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας, που τελικά θα εξασφαλίσει και τη βιωσιμότητα των συγκεκριμένων έργων.

Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η ολοκλήρωση των ανωτέρω μεγάλων έργων υποδομής στη χώρα θα δημιουργήσει πολύ σημαντικές εξωτερικές οικονομίες για την προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων στη χώρα, ιδιαίτερα στους τομείς των διεθνών εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών, και θα βοηθήσει στην επιδιωκόμενη ανάδειξη της χώρας σε σημαντικό διαμετακομιστικό κέντρο σε συνδυασμό με την ήδη επίσης προωθούμενη ανάπτυξη των λιμένων της και των αεροδρομίων της. Έτσι, η επένδυση των € 4,6 δις που θα πραγματοποιηθεί στους ανωτέρω 4- αυτοκινητόδρομους στην κρίσιμη διετία 2014-2015, θα πολλαπλασιάσει τις ευεργετικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της εγχώριας παραγωγής και προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών των επενδύσεων σε υποδομές αρκετών δισεκατομμυρίων που είχαν πραγματοποιηθεί από τα προηγούμενα έτη και παρέμεναν σε μεγάλο βαθμό ανεκμετάλλετες λόγω μη ολοκλήρωσής τους. Σημειώνεται ότι το 2013 στη γνωστή Έκθεση για την Ανταγωνιστικότητα του World Economic Forum (WEF) η Ελλάδα κατατάσσεται στην 63^η μεταξύ 148 χωρών, όσον αφορά την ποιότητα και την επάρκεια των οδικών της αξόνων και γενικότερα της υποδομής των οδικών μεταφορών, έναντι της 91^{ης} θέσης που κατέλαβε στην Γενική Κατάταξη. Μετά την ολοκλήρωση των ανωτέρω οδικών αξόνων είναι βέβαιο ότι η Ελλάδα θα κατατάσσεται στις πρώτες 30 χώρες όσον αφορά την ποιότητα και την επάρκεια των οδικών αξόνων της και τη γενική υποδομή οδικών μεταφορών. Έτσι, η ήδη αποκατασταθείσα διεθνής ανταγωνιστικότητα κόστους της εγχώριας παραγωγής, θα λάβει τα επόμενα έτη και νέα ώθηση από την ουσιαστική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας και της επάρκειας των οδικών αξόνων και μεταφορών της χώρας και όχι μόνο.

Και ενώ συμβαίνουν οι ανωτέρω πολύ ευνοϊκές εξελίξεις, η Κυβέρνηση, προφανώς υπό την πίεση του πιο οπισθοδρομικού μέρους του πολιτικού συστήματος της χώρας και ομάδων συμφερόντων, φαίνεται να υιοθετεί, εντελώς εκτός τόπου και χρόνου, πολιτικές που, εάν δεν διορθωθούν έγκαιρα, μπορεί να αποτελέσουν σημαντικά - και εντελώς αδικαιολόγητα εμπόδια στην ανάκαμψη της χώρας. Ειδικότερα:

Το 2013 η Κυβέρνηση επέλεξε να επιβάλει ταυτόχρονα 5-διαφορετικούς φόρους στα ακίνητα και στην ακίνητη περιουσία των νοικοκυριών. Επέβαλε δηλαδή τον διπλό ετήσιο φόρο (ΕΕΤΑ 2013 και ΦΑΠ 2013) ταυτόχρονα με τους ΦΑΠ 2010, 2011, 2012, ενώ το 2013 εισπράχθηκε και ένα μεγάλο μέρος του ΕΕΤΗΔΕ του 2012. Από το σύνολο αυτών των φόρων η Κυβέρνηση εισέπραξε περί τα € 3,5 δις από όσους είχαν τη δυνατότητα, ή/και την ευαρέσκεια να πληρώσουν το σύνολο ή ένα μέρος των συνεπαγόμενων υπερ-διογκωμένων φορολογικών τους υποχρεώσεων, ενώ εάν εισέπραττε το σύνολο των βεβαιωμένων φόρων από τους ανωτέρω φόρους θα έπρεπε να εισπράξει άνω των € 5,8 δις (€ 3,0 δις από τους 4-ΦΑΠ και € 2,8 δις από τον ΕΕΤΑ 2013). Ήδη στο 1^ο 10μηνο 2013 οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις από φόρους περιουσίας αυξήθηκαν κατά € 433 εκατ., αλλά προφανώς θα αυξηθούν πολύ περισσότερο στους επόμενους μήνες. Αυτή η φορολογική πολιτική στον τομέα των ακινήτων

αφαίρεσε τουλάχιστον 2,0 ποσοστιαίες μονάδες από το ΑΕΠ το 2013 (εκ των οποίων οι 1,7 π.μ. ήταν η άμεση αρνητική επίπτωση από την πτώση των επενδύσεων και των συναλλαγών σε ακίνητα) και είχε μεγάλη συμβολή στην αποτροπή μιας μεγαλύτερης αύξησης της απασχόλησης και στη διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα και το 2013. Ειδικότερα, εισπράχθηκαν περί τα € 0,8 δις από τους επιπλέον ΦΑΠ το 2013, αλλά είναι βέβαιο ότι απωλέσθηκαν φορολογικά έσοδα άνω των € 1,0 δις από την συνεπαγόμενη πτώση του ΑΕΠ, την περαιτέρω αναίτια μείωση των εισοδημάτων και, το σπουδαιότερο, από την περαιτέρω επιδείνωση των συναλλακτικών ηθών. Διότι αν επιβάλεις σε ένα νοικοκυριό με εισόδημα € 100 χιλ. να πληρώσει φόρους € 150 χιλ. μέσα σε ένα έτος, είναι ευνόητο ότι το νοικοκυριό αυτό δικαιολογημένα θα ενταχθεί στην κατηγορία εκείνων που «δεν μπορούν να πληρώσουν». Δεν είναι τυχαίο, επομένως, ότι τα νοικοκυριά με ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς το κράτος αυξήθηκαν από τα 2,0 εκατ. στο τέλος Ιουν.2013 στα 2,7 εκατ. στο τέλος Οκτ.2013. Επίσης, τα νομικά πρόσωπα με ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξήθηκαν από 150 χιλ. στο τέλος Μαΐου 2013 στα 488 χιλ. στο τέλος Οκτ.2013.

Η ανωτέρω πολιτική στη φορολογία των ακινήτων είχε δραματικά επώδυνες επιπτώσεις στην οικονομία το 2013. Υπήρχε ωστόσο η προοπτική ότι από το 2014 η πολιτική αυτή θα ανήκε στο παρελθόν, με την επιβολή ενός ενιαίου ανταποδοτικού φόρου σε όλα τα ακίνητα (αστικά ακίνητα, εντός σχεδίου πόλης οικόπεδα και μεγάλα αγροτεμάχια) με σχετικά χαμηλό συντελεστή που δεν θα είχε αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά ακινήτων και στην οικονομία. Ένας τέτοιος φόρος θα μπορούσε να είναι ο ΕΝΦΑ μετά από διόρθωση της μεγάλης σχετικά επιβάρυνσης που επέβαλε στα εντός σχεδίου πόλης οικόπεδα. Με τον ΕΝΦΑ περιοριζόταν, όπως ήταν αναγκαίο, η πολύ υψηλή φορολογική επιβάρυνση στα αστικά ακίνητα, από περίπου € 3,5 δις το 2013, σε περίπου € 2,0 δις με τον ΕΝΦΑ όπου θα υπήρχε συμβολή κατά € 600 εκατ. περίπου από τα εντός σχεδίου πόλης οικόπεδα και κατά € 300 εκατ. περίπου από μεγάλα και μεγάλης αξίας αγροκτήματα στο σύνολο της χώρας. Είναι πραγματικά δυστύχημα για τη χώρα το γεγονός ότι αντί του ευρείας φορολογικής βάσης ΕΝΦΑ, επιβάλλεται και πάλι ένας αδιέξοδος φόρος, ο ΕΝΦΙΑ, που ουσιαστικά απαλλάσσει και πάλι από (ή ελαχιστοποιεί) την φορολογία τα μεγάλης αξίας εντός σχεδίου πόλης οικόπεδα και εκτός σχεδίου πόλης αγροκτήματα και καταφεύγει και πάλι στην επιβολή διπλής φορολογίας κατοχής (ΕΝΦΙΑ+ΦΑΠ) στα αστικά ακίνητα. Είναι απολύτως βέβαιο ότι ο ΕΝΦΙΑ+ΦΑΠ θα αποτελέσει ουσιαστικό εμπόδιο στην ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων και της οικονομίας το 2014, παρά την πολύ ευνοϊκή επίπτωση που μπορεί να έχει η σημαντική μείωση του φόρου επί των συναλλαγών ακινήτων.

Και σαν να μην έφταναν τα ανωτέρω, προωθείται από τις αρχές του 2014 η επιβολή φόρου υπεραξίας 15% στις πωλήσεις μετοχών, παραγώγων και επιχειρηματικών ομολόγων (που επιβλήθηκε με τον ν. 4172/2013), ταυτόχρονα με τον φόρο επί της αξίας των πωλήσεων που είναι σήμερα 0,2%. Σημειώνεται

ότι ήδη έχει επιβληθεί φόρος υπεραξίας στα ακίνητα ο οποίος, στην σημερινή συγκυρία δραστηρικής μείωσης των τιμών των ακινήτων, δρα ανασταλτικά στην ζήτηση ακινήτων για επένδυση. Το κράτος καιροφυλαχτεί όχι μόνο να φορολογήσει με δημοετικό τρόπο την κατοχή, αλλά και να «απαλλοτριώσει» μέρος της προσδοκώμενης υπεραξίας τα επόμενα χρόνια, στην ουσία υπονομεύοντας την ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων. Η επιβολή αυτών των φόρων επιβαρύνει κυρίως τους εγχώριους επενδυτές και ιδιαίτερα εκείνους που στα προηγούμενα έτη εξήγαγαν τις αποταμιεύσεις τους στις κεφαλαιαγορές του εξωτερικού και μπορεί τώρα να εξετάζαν τη δυνατότητα επαν-εισροής αυτών των κεφαλαίων για τοποθέτησή τους στο ελληνικό χρηματιστήριο και στην αγορά ακινήτων. Μάλιστα, η επιβολή αυτών των φόρων προωθείται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι προϋποθέσεις και οι κανόνες επιβολής τους, όπως αυτές ισχύουν στις χώρες που ήδη εφαρμόζεται τέτοια φορολογία (βλέπε, π.χ., την σχετική Μελέτη της Ernst&Young). Οι αγορές ανέμεναν ότι στο νομοσχέδιο για τον ΕΝΦΙΑ θα συμπεριλαμβάνονταν και οι αναγκαίες ρυθμίσεις που θα απέτρεπαν τις δυσμενείς επιπτώσεις στην ελληνική κεφαλαιαγορά (που μόλις τώρα προσπαθεί να αναπνεύσει, ενώ λαμβάνει χώρα και η άσκηση των δικαιωμάτων για την αγορά των τραπεζικών μετοχών από τον ιδιωτικό τομέα) από μια εκτός χρόνου και τρόπου εφαρμογή των ανωτέρω φορολογικών επιβαρύνσεων. **Η διάψευση αυτών των προσδοκιών είχε ως συνέπεια την ανατροπή της ανοδικής πορείας του ελληνικού χρηματιστηρίου**, το οποίο ήδη συμβάλλει στην κάλυψη των αναγκών των τραπεζών και άλλων επιχειρήσεων με εξαιρετικά πολύτιμα (στην τρέχουσα περίοδο) ίδια κεφάλαια. Ήδη σημειώνεται πτωτική πορεία στο γενικό δείκτη τιμών σε έξι συνεχόμενες συνεδριάσεις. Οι ενδεχόμενες εισπράξεις του κράτους από τον φόρο υπεραξίας στις μετοχές και τα παράγωγα είναι πιθανό να μην υπερβούν τις μερικές δεκάδες εκατομμύρια το 2014 και το 2015. **Ωστόσο, οι αρνητικές επιπτώσεις στην ανάκαμψη της οικονομίας από την τυχόν αδόκιμη και άκαιρη εφαρμογή αυτών των επιβαρύνσεων μπορεί να είναι πολλαπλάσιες. Σε μια περίοδο που θα έπρεπε να εφαρμόζονται σημαντικά κίνητρα για την ενθάρρυνση της εισροής επιχειρηματικών κεφαλαίων από εγχώριους και ξένους επενδυτές, η ελληνική κυβέρνηση θεωρεί και πάλι πρέπον να επιβάλλει σημαντικά αντικίνητρα.**

Παγκόσμια Οικονομία

Στο προηγούμενο 7ήμερο το επενδυτικό ενδιαφέρον, επικεντρώθηκε: i) Στις ΗΠΑ, και ειδικότερα στη συμφωνία Δημοκρατικών και Ρεπουμπλικάνων επί των δαπανών του προϋπολογισμού για την επόμενη διετία ή/και 10ετία, στην αποδοχή ενός πρόσθετου κανονισμού (Volcker rule) για την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και, οπωσδήποτε, στη συνεδρίαση της FOMC της FED όπου υπήρχε η προοπτική έναρξης του tapering όπως αναλύεται στη συνέχεια. ii) Στη

Γερμανία, και στην απόφαση των μελών του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος (SPD) να εγκρίνουν τον σχηματισμό κυβέρνησης με τους Χριστιανοδημοκράτες (CDU) της καγκελαρίου Μέρκελ και τους Χριστιανοκοινωνιστές (CSU), ενώ μεγάλης σημασίας είναι και η συμφωνία στο ECOFIN της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για την προώθηση της τραπεζικής ενοποίησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις ΗΠΑ, αναμφίβολα το επενδυτικό ενδιαφέρον την τρέχουσα εβδομάδα ήταν συγκεντρωμένο στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής (FOMC) της Fed την 17-18 Δεκεμβρίου, καθώς σε αυτή τη συνεδρίαση θα προσδιοριζόταν η πολιτική της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ στο θέμα της αποκλιμάκωσης του προγράμματος ποσοτικής ενίσχυσης της ρευστότητας στην οικονομία (QE3), εντός του 2014. Τελικά η FOMC αποφάσισε με πλειοψηφία 9-1 τον περιορισμό του προγράμματος αγοράς κρατικών και άλλων ομολόγων κατά \$ 10 δις (δηλαδή από \$ 85 δις σε \$ 75 δις) από τον Ιαν.2014, διαψεύδοντας τις προσδοκίες που υπήρχαν για μια επιπλέον αναβολή της έναρξης αυτού του προγράμματος. Είναι πολύ πιθανό ότι σημαντική συμβολή στην απόφαση αυτή της FOMC είχε και η δημοσίευση νέων στοιχείων που δείχνουν τη δυναμική ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων των ΗΠΑ, όπως αναλύεται στη συνέχεια. Η εξέλιξη αυτή ήταν ενισχυτική των άλλων στοιχείων που δείχνουν ότι η οικονομία των ΗΠΑ έχει πραγματικά εισέλθει σε μια σταθερή πορεία ικανοποιητικής ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι η απόφαση της FOMC ερμηνεύτηκε από τις αγορές ως απόδειξη της καλής πορείας της οικονομίας και συνέβαλε σε μεγάλη άνοδο των χρηματιστηριακών δεικτών στα μεγάλα χρηματιστήρια των ΗΠΑ. Τέλος, εντός της τρέχουσας εβδομάδας, η Γερουσία αναμένεται να εγκρίνει την τοποθέτηση της Τζάνετ Γιέλεν ως της νέας Πρόεδρου της Fed.

Είναι ενδεχόμενο ότι στην ανωτέρω απόφαση της FED συνέβαλε και η σημαντική συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι Ρεπουμπλικάνοι και Δημοκρατικοί για τον προϋπολογισμό των επόμενων δύο ετών, η οποία αίρει τους όποιους κινδύνους υπήρχαν για μια νέα διαταραχή στην ομαλή λειτουργία της Κυβέρνησης των ΗΠΑ. Η συμβιβαστική συμφωνία προβλέπει μείωση του ελλείμματος του προϋπολογισμού κατά \$ 20-23 δις στην επόμενη 10ετία, χωρίς αύξηση φορολογίας. Παράλληλα, καθορίστηκαν τα επίπεδα των δαπανών πάνω από το όριο των \$ 967 δις που είχε θεσπιστεί για το 2013 με αποτέλεσμα ο προϋπολογισμός για το 2014 να προβλέπει ανώτατο όριο δαπανών τα \$ 1.012 δις ενώ του 2015 από \$ 995 δις αυξήθηκε στα \$ 1.014 δις. Η μείωση του ελλείμματος του προϋπολογισμού θα προέλθει από περικοπές στις εξοπλιστικές δαπάνες που έχουν ήδη συμφωνηθεί για την άμυνα των ΗΠΑ. Προβλέπεται επίσης αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, μείωση των στρατηγικών αποθεμάτων πετρελαίου και επιπρόσθετη φορολόγηση \$ 5 στα τέλη αεροδρομίου η οποία θα οδηγήσει σε αύξηση της τιμής των αεροπορικών εισιτηρίων εντός ΗΠΑ.

Η συμφωνία εγκρίθηκε ήδη από την ολομέλεια της Γερουσίας και της Βουλής των Αντιπροσώπων. Με αυτήν, αποτρέπεται το ενδεχόμενο να υπάρξει μια νέα διακοπή λειτουργίας των ομοσπονδιακών υπηρεσιών στις 15.1.2014, που ήταν ενδεχόμενο να συμβεί σε περίπτωση αδυναμίας επίτευξης συμφωνίας. Η δικομματική συμφωνία αξιολογείται ως εξέλιξη προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς επιτρέπει και στα δύο πολιτικά στρατόπεδα να εμφανισθούν συνεπή ως προς τις εξαγγελίες τους, αφού περιορίζονται οι δαπάνες ενώ δεν αυξάνονται η φορολογία. Ταυτόχρονα αποτελεί ένδειξη πειθαρχίας στον τομέα της δημόσιας χρηματοδότησης τουλάχιστον για την ερχόμενη διετία. Ωστόσο δε θα πρέπει να λησμονείται ότι υπάρχει επίσης, ένα άλλο ανοικτό ζήτημα, αυτό της νέας αύξησης του ανώτατου ορίου χρέους των ΗΠΑ, με καταλυτική ημερομηνία την 7.2.2014. Οι Δημοκρατικοί και οι Ρεπουμπλικάνοι αν και συμφώνησαν σε ορισμένα βασικά θέματα προκειμένου να οριστικοποιηθεί η συμφωνία για τον προϋπολογισμό, υπάρχουν σημεία στα οποία οι διαφορές είναι μεγάλες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το πρόγραμμα των επιδομάτων ανεργίας το οποίο λήγει στις 28.12.2013 και για το οποίο οι Δημοκρατικοί επιζητούσαν επίμονα την τροποποίηση του προκειμένου η επιμήκυνση της χρονικής διάρκειας των επιδομάτων να αφορά διάστημα άνω των 26 εβδομάδων.

Στο χρηματοοικονομικό σύστημα των ΗΠΑ, η Ομοσπονδιακή Αρχή Ασφάλισης των Καταθέσεων (FDIC), η Υπηρεσία Ελέγχου Συναλλαγματικής Ισοτιμίας (OCC), η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης Παραγωγών (CFTC) η Ομοσπονδιακή Τράπεζα και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (SEC) των ΗΠΑ, συμφώνησαν σε ένα αυστηρότερο πλαίσιο εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στις χώρες, υιοθετώντας τον κανόνα Volcker. Η Fed θα εφαρμόσει το νέο κανονιστικό πλαίσιο στις μεγάλες τράπεζες που επιβλέπει, αλλά όχι σε εκείνες που διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία κάτω των \$ 10 δις και οι οποίες θα εξαιρούνται του κανόνα. Ο κανόνας Volcker βάζει εμπόδια στις τράπεζες που προβαίνουν σε αγοραπωλησίες χρεογράφων για πελάτες τους και περιορίζει τις αποζημιώσεις από την πλευρά των τραπεζών για τοποθετήσεις υψηλού κινδύνου. Οι τράπεζες έχουν περιθώριο μέχρι τον Ιούλ.2015 να συμμορφωθούν με τον νέο κανονισμό

Στη Γερμανία, μετά από διαπραγματεύσεις που διήρκεσαν 2,5 μήνες μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών (CDU/CSU) και Σοσιαλδημοκρατών (SPD) και την αποδοχή από τα μέλη των Σοσιαλδημοκρατών του κυβερνητικού συνασπισμού, ανακοινώθηκε η κατανομή των υπουργείων της νέας Κυβέρνησης μεταξύ των συμμετεχόντων κομμάτων. Έτσι, στη νέα κυβέρνηση της Καγκελαρίου Μέρκελ η οποία ανανεώνει για 3^η φορά τη θητεία της, 6 από τους συνολικά 15 υπουργούς της θα είναι Σοσιαλδημοκράτες, 5 υπουργεία και το υπουργείο της Καγκελαρίας θα στελεχωθούν από Χριστιανοδημοκράτες και 3 υπουργεία θα αναλάβουν οι Χριστιανοκοινωνιστές (CSU). Αξιοσημείωτη είναι η

τοποθέτηση του πρώην μέλους της ΕΚΤ, Γιόργκ Ασμουσεν, στη θέση του υφυπουργού Εργασίας.

Στην ΕΕ-28, το ECOFIN της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 κατέληξε τελικά σε συμφωνία για την τραπεζική ενοποίηση, η οποία περιλαμβάνει τη διαδικασία κοινής εποπτείας και διάσωσης των προβληματικών τραπεζών στις χώρες μέλη της ΕΕ. Έχει ήδη συμφωνηθεί ο πυλώνας για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εποπτείας των τραπεζών στην ΕΕ, που θα τεθεί σε ισχύ το 2014 και προβλέπει τον έλεγχο 130 συστημικών τραπεζών από την ΕΚΤ, ενώ επιτεύχθηκε συμφωνία και για Ενιαίο Μηχανισμό Εκκαθάρισης των τραπεζών και για το Ενιαίο Ταμείο που θα στηρίζει αυτή τη διαδικασία (με μεγάλη, ωστόσο, μεταβατική περίοδο, στην οποία τα εθνικά ταμεία διάσωσης θα έχουν τον πρώτο λόγο).

Εξελίξεις στην πραγματική οικονομία:

Οι καταναλωτές στις ΗΠΑ αισθάνονται μια μεγαλύτερη ασφάλεια για την οικονομική τους κατάσταση, κάτι που άλλωστε αντικατοπτρίστηκε στην ανοδική πορεία των λιανικών πωλήσεων τον Νοεμ.2013 τόσο σε μηνιαία +0,7% (μεγαλύτερη μηνιαία αύξηση (+0,7%) από τον Ιουν.2013), όσο και σε ετήσια βάση. Η αυξημένη ζήτηση των νοικοκυριών επηρέασε θετικά και τη **βιομηχανική παραγωγή** η οποία ενισχύθηκε κατά 1,1% σε μηνιαία βάση το Νοέμ.2013 από +0,1% τον Οκτ.2013.

Η μικρή άνοδος του πληθωρισμού με βάση το δείκτη τιμών παραγωγού στο 0,7% τον Νοέμ.2013 από 0,3% τον Οκτ.2013, δημιουργεί ένα προβληματισμό για την μελλοντική εξέλιξη των τιμών, ωστόσο δεν αποτελεί ανησυχητική μεταβολή. Στην αγορά εργασίας οι **εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας σημείωσαν** απρόσμενη άνοδο κατά 68.000 την εβδομάδα μέχρι και 7.12.2013 η οποία αποδίδεται κατά κύριο λόγο σε εποχικούς λόγους. Τα στοιχεία στην αγορά αυτή θα έχουν ομαλοποιηθεί έως τα μέσα του Ιαν.2014.

Στη ΖτΕ: Οριακή άνοδο κατέγραψε ο πληθωρισμός, στο 0,9% τον Νοέμ.2013, από 0,7% τον Οκτ.2013, λόγω αύξησης των τιμών του καπνού και πολλών υπηρεσιών. Επίσης, ο **δομικός πληθωρισμός αυξήθηκε στο 0,9% τον Νοέμ.2013, από 0,8% τον Οκτ.2013. Παραμένει περιορισμένος** από την χαμηλή εγχώρια ζήτηση στις περισσότερες χώρες της ΖτΕ. Στις χώρες της περιφέρειας ο πληθωρισμός διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα, ενώ σε Ελλάδα και Κύπρο εμφανίζεται με αρνητικό πρόσημο.

Προβληματισμό δημιουργεί η μεγάλη πτώση της **βιομηχανικής παραγωγής στη ΖτΕ κατά -1,1% σε μηνιαία βάση τον Οκτ.2013. Μάλιστα, ακόμη και στη Γερμανία η παραγωγή μειώθηκε κατά -1,2% τον Οκτ.2013, από -0,7% τον Σεπ.2013.** Ευχάριστη εξαίρεση η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στην Ιταλία για 2^ο συνεχή μήνα κατά +0,5%.

Το **πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου της ΖτΕ συνεχίζει την ανοδική του πορεία** στα € 17,2 δις. τον Οκτ.2013, από € 9,6 δις. τον Οκτ.2012 παρά την ισχυροποίηση του ευρώ. Η άνοδος του

πλεονάσματος αποδίδεται στην επανάκτηση της χαμένης ανταγωνιστικότητας πολλών χωρών της περιφέρειας και, ασφαλώς στη μειωμένη εγχώρια ζήτηση ακόμη και στις πλεονασματικές οικονομίες. Άλλωστε, μόνο το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου της Γερμανίας ανήλθε τον Οκτ.2013 στα €16,9 δις. Στο **10μηνο Ιαν-Οκτ. 2013, το εμπορικό πλεόνασμα στη ΖτΕ ήταν € 122,8 δις, έναντι € 57,4 δις την αντίστοιχη περίοδο του 2012.**

Στη Γερμανία, ο δείκτης εμπιστοσύνης των επενδυτών (ZEW), διαμορφώθηκε στο 62,0 (υψηλό 7,5 ετών) τον Δεκ.2013, από 54,6 τον Νοέμ.2013, επιβεβαιώνοντας την ενδυνάμωση της οικονομίας. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος IFO στο 109,5 τον Δε.2013, από 109,3 τον Νοέμ.2013. Και οι δύο αυτοί δείκτες κινούνται σε ύψος που είναι συμβατό με αύξηση του ΑΕΠ της Γερμανίας κατά 3,0%. Ειδικότερα, η άνοδος του δείκτη IFO οφείλεται αποκλειστικά στη σημαντική άνοδο του δείκτη των προσδοκιών για τις μελλοντικές εξελίξεις που ανήλθε στο 107,4 τον Δεκ.2013, από 106,3 τον Νοέμ.2013.

Στην Κίνα, ο δείκτης PMI στη μεταποίηση που καταρτίζεται από την HSBC/Markit (flash reading), υποχώρησε τον Δεκ. 2013 σε 50,5 (χαμηλό τριών μηνών) από 50,8 το Νοέμ. 2013. Όλοι οι υποδείκτες ήταν μειωμένοι εκτός από τον υποδείκτη των νέων παραγγελιών που αυξήθηκε οριακά σε 51,8 τον Δεκ. 2013, καταγράφοντας ωστόσο υψηλό 9μήνου, έναντι 51,7 το Νοέμ. 2013. Οριακή βελτίωση κατέγραψε και ο υποδείκτης νέων εξαγωγικών παραγγελιών. Ο υποδείκτης της βιομηχανικής παραγωγής κατέγραψε χαμηλό δύο μηνών, στο 51,8 τον Δεκ. 2013 από 52,2 τον προηγούμενο μήνα. Επίσης, ο υποδείκτης της απασχόλησης υποχώρησε τον Δεκ. 2013 στο 48,8 από 48,9 το Νοέμ. 2013. Η υποχώρηση του δείκτη PMI HSBC/Markit, στη μεταποίηση δείχνει ότι η άνοδος των προηγούμενων μηνών δεν ήταν βιώσιμη, δεδομένου και του περιορισμού της τραπεζικής χρηματοδότησης που επιδιώκει η ΤτΚίνας.

Στην ετήσια Οικονομική Σύνοδο, στην οποία συμμετείχαν τα μέλη του πολιτικού γραφείου του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας και οι εργασίες της οποίας ολοκληρώθηκαν στις 13.12.2013, αποφασίστηκε να διατηρηθεί η εφαρμοζόμενη δημοσιονομική πολιτική και η συνετή νομισματική πολιτική ενώ παρουσιάστηκαν οι έξι στόχοι της οικονομικής πολιτικής για το 2014. Οι στόχοι αυτοί αφορούν στην εξασφάλιση συνεχούς παροχής ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και ασφαλών τροφίμων, στην επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων στην μεταποίηση και την επίλυση των προβλημάτων πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας στις επιχειρήσεις, στην πρόληψη των κινδύνων που μπορεί να προκαλέσουν τα χρέη των τοπικών κυβερνήσεων, στη διάθεση προσιτών προγραμμάτων στεγαστικής πίστης, και, στην προώθηση των διαπραγματεύσεων για την ελεύθερη ζώνη εμπορίου. Σύμφωνα, με το οικονομικό επιτελείο του πολιτικού γραφείου του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας η αύξηση του

ΑΕΠ αναμένεται να διατηρηθεί στο 7,5% τόσο το 2013 όσο και το 2014.

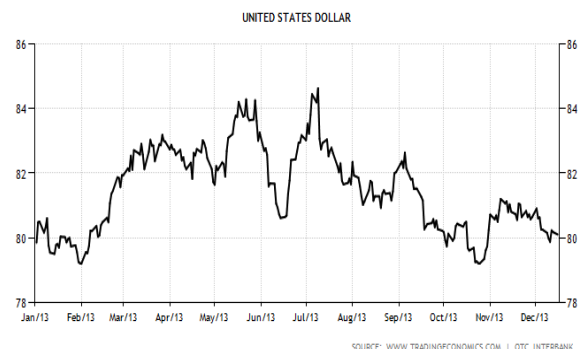
Στην Ιαπωνία, σύμφωνα με την έρευνα Tankan, το 4^ο 3μηνο 2013, ο δείκτης των μεγάλων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα αυξήθηκε σε +16 από +12 το 3^ο 3μηνο 2013 όπως προέβλεπαν οι αναλυτές. Παράλληλα, ο δείκτης για τις μεγάλες επιχειρήσεις του μη μεταποιητικού τομέα αυξήθηκε σε +20 το 4^ο 3μηνο 2013 από +14 το 3^ο 3μηνο 2013 και ήταν υψηλότερος των εκτιμήσεων της αγοράς. Αν και ο δείκτης αυξήθηκε το 4^ο 3μηνο 2013, ο ρυθμός αύξησής του σημείωσε επιβράδυνση με αποτέλεσμα να αναμένεται επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης το τελευταίο 3μηνο 2013.

Στις αγορές κεφαλαίου, της Ευρώπης πτωτικές τάσεις καταγράφηκαν το τελευταίο 7ημερο στην πλειονότητα των ομολογιακών τίτλων, λόγω καταγραφής κερδών. Οι αγορές διατηρούν ουδέτερη στάση εν αναμονή της απόφασης της Fed, Απώλειες κατέγραψαν οι Ελληνικοί τίτλοι λόγω της εμπλοκής των διαπραγματεύσεων με την Τρόικα, ωστόσο η απόφαση εκταμίευσης της δόσης του € 1 δις. εκτιμάται ότι θα ενισχύσει το αγοραστικό ενδιαφέρον για τους συγκεκριμένους τίτλους.

		16.12.2013	10.12.2013	+/- μβ		16.12.2013	10.12.2013	+/- μβ
Ελλάδα	I O Y	8,64%	8,43%	21	S	787	757	30
Ισπανία		4,09%	4,09%	0	Y	154	166	-12
Ιταλία		4,08%	4,12%	-4		175	184	-9
Πορτογαλία	B	5,99%	5,99%	0	C	361	370	-9
Γαλλία	O N D	2,43%	2,44%	-1	D S	54	56	-2
Ολλανδία		2,14%	2,15%	-2		38	41	-2
Γερμανία	S	1,83%	1,84%	-1		25	24	1

Πηγή: Bloomberg

Τέλος, η διαφορά απόδοσης του 10ετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του 10ετούς γερμανικού, αυξήθηκε οριακά σε εβδομαδιαία βάση στις 416 μ.β. από 415 μ.β. ενώ του 10ετούς ιταλικού ομολόγου με το 10ετές γερμανικό υποχώρησε στις 225 μ.β. από 228 μ.β. που ήταν προ εβδομάδος.

Αγορές συναλλάγματος: Ο σταθμισμένος δείκτης δολαρίου ο οποίος μετρά την επίδοση του δολαρίου έναντι 6 βασικών νομισμάτων υποχώρησε στο 79,95 (16.12.2013) από 80,10 (10.12.2013), με απώλειες σε εβδομαδιαία βάση κατά -0,2%.

Το ευρώ διαπραγματευόταν στα 1,3785 USD/EUR την 16.12.2013 από 1,3750 USD/EUR (10.12.2013) έχοντας ωστόσο καταγράψει το επίπεδο των 1,3798 USD/EUR που αποτελεί την υψηλότερη μέτρηση

από την 25.10.2013. Η ενίσχυση του ευρώ το τελευταίο διάστημα αποδίδεται κυρίως στην επιστροφή επενδυτικών κεφαλαίων στην Ευρώπη, τα οποία είχαν φύγει λόγω της δημοσιονομικής κρίσης αλλά και στην επιφυλακτική στάση των επενδυτών εν όψει της διήμερης σύσκεψης της Fed. Θετικά επιδρά στο ευρώ η άνοδος των δεικτών ZEW και IFO για τον Δεκ.2013. Αρνητικά επηρέασε τη στερλίνα η υποχώρηση του πληθωρισμού στο Ην. Βασίλειο στο 2,1% τον Νοεμ.2013, από 2,2% τον Οκτ.2013. Έτσι, η στερλίνα σε εβδομαδιαία βάση κατέγραψε απώλειες τόσο έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (-0,9%) όσο και έναντι του ευρώ (-1,2%). Διαπραγματευόταν στα 1,6266 USD/GBP στις 0,8457 GBP/EUR την 17.12.2013 από 1,6425 και 0,8360 την 10.12.2013.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελληνική Οικονομία

Προϋπολογισμός 2013: Συνεχίζεται η καλύτερη από ότι έχει προγραμματιστεί εκτέλεση του Π2013 στο 11μηνο Ιαν.-Νοέμ. 2013, με την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος της κεντρικής κυβέρνησης, ύψους € 1,211 δις., έναντι του στόχου για πλεόνασμα ύψους μόλις € 160 εκατ. για το διάστημα αυτό και έναντι ελλείμματος € 1,42 δις το αντίστοιχο διάστημα 2012. Σημειώνεται ότι στις εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων του Π2013, με βάση τις οποίες καταρτίστηκε ο Π2014, το πρωτογενές έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης εκτιμάται στα € 2,67 δις. Η ανωτέρω πολύ ικανοποιητική εξέλιξη οφείλεται στην αύξηση των καθαρών εσόδων κατά +0,8% σε ετήσια βάση τον Νοέμ.2013, ως αποτέλεσμα της αύξησης των εσόδων προ των επιστροφών κατά +7,4% και, επίσης, της σημαντικής αύξησης και των επιστροφών φόρων. Από την άλλη πλευρά, σημειώθηκε και πολύ μεγάλη πτώση των πρωτογενών δαπανών του Τ.Π. κατά -13,2% σε ετήσια βάση επίσης τον Νοέμ.2013, βελτιώνοντας σημαντικά την πορεία εκτέλεσης του Π2013. Έως τον Νοεμ.2013 τόσο οι πρωτογενείς δαπάνες του Τ.Π όσο και τα καθαρά έσοδα του Τ.Π. κινούνται πολύ καλύτερα σε σχέση με τον στόχο που είχε τεθεί στον Π2014. Σημειώνεται επίσης ότι στα καθαρά έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα έσοδα τις χώρας από την επιστροφή των κερδών των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών των χωρών της ΖτΕ από ελληνικά κρατικά ομόλογα που είχαν αγοραστεί από την ΕΚΤ στα πλαίσια του προγράμματος Securities Market Program ή SMP, ύψους € 1,5 δις.

Ειδικότερα, το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ. 2013 τα καθαρά έσοδα του Τ.Π. σημείωσαν πτώση κατά -3,9% σε ετήσια και θετική ωστόσο, αν και πολύ μικρή, απόκλιση από τον στόχο κατά € 57 εκατ. Τα έσοδα πριν τις επιστροφές φόρων μειώθηκαν κατά -4,9% το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013. Ειδικότερα τον Νοέμ.2013 τα έσοδα αυτά ανέκαμψαν, εξέλιξη αναμενόμενη, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της εκκαθάρισης των φορολογικών δηλώσεων αποπληρώνεται στο τελευταίο 4μηνο του έτους, ενώ και οι φόροι ακίνητης περιουσίας επίσης προβλέπεται να εισπραχθούν σε

αυτό το χρονικό διάστημα. Μεγάλη ήταν επίσης η αύξηση στις επιστροφές φόρων στα € 423 εκατ. τον Νοέμ.2013, από € 185 εκατ. τον Νοέμ.2012, αλλά το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013 οι επιστροφές εσόδων διαμορφώνονται ελαφρά χαμηλότερα από τον στόχο και ανήλθαν στα €2,471 δις. Σημειώνεται ότι ο στόχος για επιστροφές εσόδων για το τέλος του έτους διαμορφώνεται στα € 2,9 δις.

Συνολικά για το 2013 τα καθαρά έσοδα του Τ.Π. σύμφωνα με τον Π2014, εκτιμώνται να διαμορφωθούν στα € 45,24 δις, από € 48,173 δις. το 2012. Με βάση την εκτέλεση του Προϋπολογισμού στο 11μηνο.2013 εκτιμάται ότι τελικά τα έσοδα αυτά μπορεί να φτάσουν τα € 46,4 δις, σημειώνοντας πτώση κατά -4,0%, έναντι πτώσης κατά -5,4% που προβλέπεται στον Π2014.

Οι Πρωτογενείς Δαπάνες του Τ.Π ήταν σημαντικά μειωμένες κατά -7,3% σε ετήσια βάση το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013 και διαμορφώθηκαν κατά € 0,52 δις χαμηλότερα από τον στόχο που είχε τεθεί για το 11μηνο στον Π2014 και κατά € 3,11 δις χαμηλότερα από το ύψος τους στο 11μηνο του 2012. Σύμφωνα με τον Π2014, ο στόχος είναι για μείωση των δαπανών αυτών κατά -5,7% το 2013, έναντι του 2012, ενώ για το 2014, οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα μειωθούν περαιτέρω κατά -6,4%.

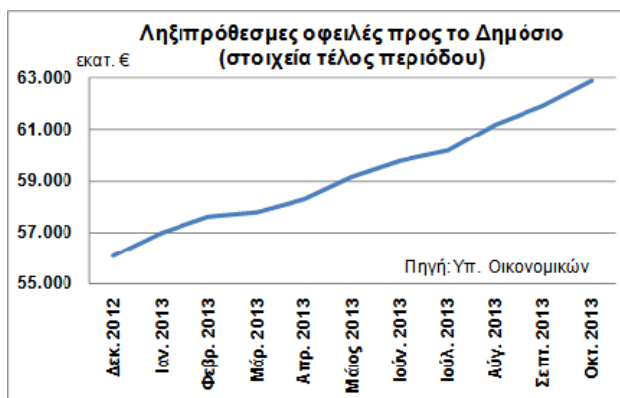
Ωστόσο, σύμφωνα με την εκτέλεση του Π2013 στο 11μηνο.2013, οι πρωτογενείς δαπάνες του Τ.Π. μπορεί τώρα να διαμορφωθούν στα € 44,05 δις, από 44,831 δις που προβλέπεται στον Π2014 και από € 45,15 δις που προβλέπονταν στο ΜΠΔΣ, από € 47,14 δις το 2012. Έτσι, η υλοποίηση του Π2013 στο 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013, σηματοδοτεί τη δυνατότητα υλοποίησής του το έτος ως σύνολο από την πλευρά των πρωτογενών δαπανών του Τ.Π. πολύ καλύτερα από ότι έχει προγραμματιστεί, με βάση και τα σημαντικά μέτρα μείωσης αυτών των δαπανών που έχουν ήδη ληφθεί από τον Νοέμ.2013 και εφαρμόζονται. Επιπλέον των ανωτέρω, οι δαπάνες για καταπιψίσεις εγγυήσεων ήταν αυξημένες στα € 840 εκατ. στο 1^ο 11μηνο του 2013, από € 618 εκατ. στο 1^ο 11μηνο.2012, ενώ για το 2013 οι πληρωμές στον τομέα αυτό αναμένονται στα € 1.027 εκατ..

Τέλος, όσον αφορά στο ισοζύγιο του ΠΔΕ ήταν πλεονασματικό το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ. 2013 στα € 474 εκατ. έναντι ελλείμματος € 670 εκατ. το 11μηνο 2012 και έναντι στόχου για πλεόνασμα € 208 εκατ. Η καλύτερη της αναμενόμενης πορείας του ΠΔΕ προήλθε: (1) Από τη διαμόρφωση των δαπανών του ΠΔΕ στα €3,95 δις το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013, κατά € 255 εκατ. χαμηλότερα από τον στόχο για το διάστημα αυτό, παρά το ότι ήταν αυξημένες κατά 8,9% σε ετήσια βάση. (2) Από την αύξηση των εσόδων του ΠΔΕ, και ιδιαίτερα των εσόδων από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά 49,6% σε ετήσια βάση.

Οι δαπάνες για τόκους περιορίστηκαν σημαντικά στα € 5,933 δις. το 1^ο 11μηνο 2013, από € 11,43 δις. το αντίστοιχο διάστημα 2012. Σε αυτές τις δαπάνες για τόκους θα πρέπει να προστεθούν και τα € 124 εκατ. το 1^ο 11μηνο.13 που αφορούν προμήθειες εκταμίευσης των ομολόγων του EFSF.

Το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης (με τους τόκους και χωρίς τα έσοδα από το SMP) διαμορφώθηκε στα € 4,722 δις στο 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013, από € 12,851 δις στο 11μηνο 2012 και έναντι του στόχου για έλλειμμα € 5,788 δις. Επίσης, το πρωτογενές ισοζύγιο της Κ.Κ. ήταν πλεονασματικό στα € 1,211 δις. το 11μηνο 2013, έναντι ελλείμματος € 1,4 δις. το 11μηνο 2012. Με βάση τα ανωτέρω, η εκτέλεση του Π2013 στο 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013 σηματοδοτεί την διαμόρφωση πρωτογενούς ελλείμματος στην ΚΚ το 2013 ύψους περίπου στα € 1,0 δις, έναντι ελλείμματος € 2,67 δις που προβλέπει ο Π2014. Με αυτά τα δεδομένα, το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ) το 2013 μπορεί να υπερβεί τα € 1,5 δις, έναντι πλεονάσματος € 0,81 δις που προβλέπει ο Π2014.

Ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο: Οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του Δημοσίου συνεχίζουν την ανοδική τους τάση (βλ. διάγραμμα) ανερχόμενες στα € 62,9 δις στο τέλος Οκτ.'13, με σημαντική αύξησή τους κατά € 926,7 εκατ. εντός του Σεπτ.'13, και κατά € 6,8 δις στο 10μηνο του 2013. Αναλυτικότερα, τον Οκτώβριο 2013, οι οφειλές των φυσικών προσώπων ανήλθαν στα 23 δις και των νομικών στα 39,9 δις με την αύξηση στο 10μηνο να προέρχεται κυρίως από την αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των νομικών προσώπων κατά € 4,5 δις, από € 35,3 δις τον Δεκ. 2012 σε € 38,5 δις τον Σεπτ.2013. Παρατηρείται μείωση του μέσου επιπέδου της οφειλής από € 20.805 τον Δεκ. 2012 σε € 19.752 τον Οκτ. 2013 καθώς αυξήθηκαν σημαντικά τα Νομικά Πρόσωπα που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές, από 148,7 χιλ. τον Δεκ.'12 σε 487,7 χιλ. τον Οκτ.'13.

Ως προς την κατηγορία των ληξιπρόθεσμων, το μεγαλύτερο μέρος προέρχεται από πρόστιμα του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ύψους € 22,6 δις και από τον ΦΠΑ ύψους € 13,9 δις. Οι δύο αυτές κατηγορίες αναλογούν στο 58% των συνολικών χρεών προς το Δημόσιο και δεδομένων των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και το κλείσιμο πολλών δημιουργεί αμφιβολίες για την εισπραξιμότητα μεγάλου μέρους αυτών των οφειλών. Τα πρόστιμα του ΚΒΣ, ο οφειλόμενος ΦΠΑ και ο φόρος εισοδήματος αναλογούν στο 76,3% των οφειλών προς το Δημόσιο. Ως προς την αύξηση το 10μηνο του 2013, την μεγαλύτερη αύξηση, ίση με € 2 δις, παρουσίασαν τα πρόστιμα ΚΒΣ (31.12.2012: € 20,6 δις, 30.10.2013: € 22,6 δις), ακολουθούν τα

δάνεια με αύξηση κατά € 1,5 δις και ο ΦΠΑ με αύξηση κατά € 1,3 δις, την ίδια περίοδο.

Αγορά Εργασίας: Απασχόληση-Ανεργία με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ: Σύμφωνα με τα **μη εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία** της ΕΛΣΤΑΤ, **ο αριθμός των απασχολούμενων (15-74 ετών) αυξήθηκε κατά 5,4 χιλ. άτομα τον Σεπτ.'13**, μετά την αύξησή τους κατά 4,4 χιλ. άτομα τον Αύγ.2013, με αποτέλεσμα οι απασχολούμενοι να αυξηθούν στις 3.651,7 χιλ. τον Σεπτ.2013 από 3.646,3 χιλ. τον Αύγ.2013 και 3.661,2 χιλ. τον Σεπτ.2012. Σε ετήσια βάση ο αριθμός των απασχολούμενων κατέγραψε οριακή μείωση κατά -0,3% τον Σεπτ.2013 από -2,0% τον Αύγ.2013 και έναντι μεγάλης πτώσης κατά -9,3% τον Σεπτ.2012.

Παράλληλα με την αύξηση της απασχόλησης σε μηνιαία βάση τον Σεπτ.2013, η ΕΛΣΤΑΤ κατέγραψε μείωση της ανεργίας στις 1.315,9 χιλ. από 1.342,2 χιλ. τον Αύγ.2013, και 1.265,0 χιλ. τον Σεπτ.2012 με αποτέλεσμα το ποσοστό ανεργίας να διαμορφωθεί στο 26,5% του εργατικού δυναμικού τον Σεπτ.2013, 26,9% τον Αύγ.2013 και 26,4% τον Ιούλ.2013.

Η αύξηση της απασχόλησης οδήγησε σε μείωση της ανεργίας και παράλληλα καταγράφηκε μείωση του **εργατικού δυναμικού** κατά -20,9 χιλ. άτομα εντός του Σεπτεμβρίου. Ήτοι, το εργατικό δυναμικό ανήλθε στα 4.967,6 χιλ. άτομα τον Σεπτ.2013 από 4.988,5 χιλ. άτομα τον Αύγ.2013 και 4.926,2 χιλ. τον Σεπτ.2012 καταγράφοντας νέα άνοδο κατά 0,8% σε ετήσια βάση.

Επισημαίνεται ότι με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία για την απασχόληση και την ανεργία που δημοσιεύει η ΕΛΣΤΑΤ, σημαντική βελτίωση παρατηρείται τους τελευταίους μήνες τόσο όσον αφορά την απασχόληση όσο και το ποσοστό ανεργίας. Η απασχόληση έχει ήδη τεθεί σε ανοδική πορεία σε μηνιαία βάση, αφού από 3.616,0 χιλ. άτομα τον Ιαν.2013 έχουν ανέλθει σε 3.639,4 χιλ. άτομα τον Σεπτ.2013 (σημειώνοντας αύξηση κατά 23,4 χιλ. άτομα), όταν στην ίδια περίοδο το 2012 είχε σημειωθεί πτώση της απασχόλησης κατά -175,4 χιλ. άτομα. Ωστόσο, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε ελαφρώς στο 27,4% του εργατικού δυναμικού τον Σεπτ.2013 από 27,3% Αύγ.2013 και 26,0% τον Σεπτ.2012, αποκλειστικά και μόνο λόγω της αύξησης του εργατικού δυναμικού.

Η άνοδος του ποσοστού ανεργίας συνοδεύεται από μεταβολές στη σύνθεση των ανέργων, ως προς το φύλο, την ηλικιακή διάρθρωση και το εκπαιδευτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, μειώθηκε το ποσοστό ανεργίας των νέων στο κλιμάκιο ηλικιών 15-24 έτη στο 51,9% τον Σεπτ.2013 από 60,6% τον Αύγ.2013 και 55,1% τον Ιούλ.2013. Στο κλιμάκιο ηλικιών 25-34 η ανεργία επίσης μειώθηκε στο 36,8% τον Σεπτ.2013 από 37,4% τον Αύγ.2013 και 36,2% τον Ιούλ.2013. Αντίθετα, στο κλιμάκιο ηλικιών 35-44 η ανεργία αυξήθηκε στο 24,4% τον Σεπτ.2013 από 24,2% τον Αύγ.2013 και 24,1% τον Ιούλ.2013. Τέλος, στο κλιμάκιο ηλικιών 45-54 η ανεργία μειώθηκε στο

20,3% τον Σεπτ.2013 από 20,6% τον Αύγ.2013 και 20,5% τον Ιουλ.2013.

Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας εξακολουθεί να εντοπίζεται στη Μακεδονία και Θράκη (Σεπτ.2013: 30,4%, Σεπτ.2012: 26,6%), στην Ήπειρο-Δυτική Μακεδονία (Σεπτ.2013: 30,0%, Σεπτ.2012: 27,6%), στην Αττική (Σεπτ.2013: 27,9%, Σεπτ.2012: 27,8%), και ακολουθούν η Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα (Σεπτ.2013: 26,3%, Σεπτ.2012: 26,6%, η Πελοπόννησος-Δυτική Ελλάδα και Ιόνια Νησιά (Σεπτ.2013: 25,6%, Σεπτ.2012: 24,0%), η Κρήτη (Σεπτ.2013: 25,0%, Σεπτ.2012: 24,6%) και τα νησιά του Αιγαίου (Σεπτ.2013: 21,5%, Σεπτ.2012: 19,6%).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα **στοιχεία των ροών μισθωτής απασχόλησης του συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας**, παρατηρείται συνεχής εντός του 2013 αύξηση της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, γεγονός που θα περιστείλει την άνοδο της ανεργίας.

Τα στοιχεία του Υπ. Εργασίας δείχνουν τη βελτίωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας το 2013, γεγονός που προκύπτει από την άνοδο των προσλήψεων και την καθαρή αύξηση της μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας. Ειδικότερα, στο 11μηνο.2013 οι προσλήψεις υπερέβησαν το ένα εκατομμύριο (1.039 χιλ.), έναντι 800,0 χιλ. το 11μηνο.2012. Η αύξηση της απασχόλησης σε ετήσια βάση στο 11μηνο.2013, οφείλεται στην αύξηση των προσλήψεων κατά 239,4 χιλ. άτομα, που υπερκάλυψε κατά πολύ την περιορισμένη αύξηση των απολύσεων (7,8 χιλ.) και των οικειοθελών αποχωρήσεων (67,1 χιλ.).

Επίσης, στο 11μηνο.2013 η καθαρή ροή απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα ανήλθε σε 113,5 χιλ. άτομα (164,5 χιλ. μεγαλύτερη από το 11μηνο.2012), έναντι αρνητικού ισοζυγίου νέων θέσεων εργασίας στο 11μηνο.2012 (-50,9 χιλ.). Οι συνεχείς θετικές ροές απασχόλησης το 2013 αποτελούν ένδειξη ότι η οικονομία πλησιάζει σε σημείο καμπής προ της αντιστροφής της αύξησης του ποσοστού ανεργίας.

Αναφορικά με το είδος της σύμβασης, σημειώνεται ότι, στην περίοδο Μαρτ.2013 (μήνας που ξεκίνησε το «Εργάνη») μέχρι και Νοέμ.2013: α) Η πλήρης απασχόλησης παρουσίασε μέση μηνιαία αύξηση κατά +5,7%. β) Η μερική απασχόληση κατά +13,9%. γ) Η εκ περιτροπής απασχόληση κατά +26,8% και δ) Το σύνολο των προσλήψεων κατά +9,8%.

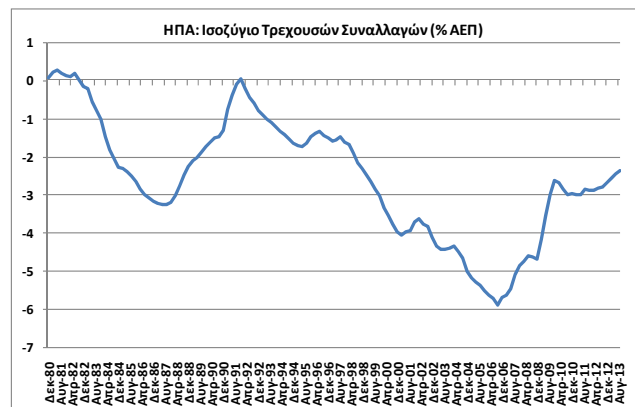
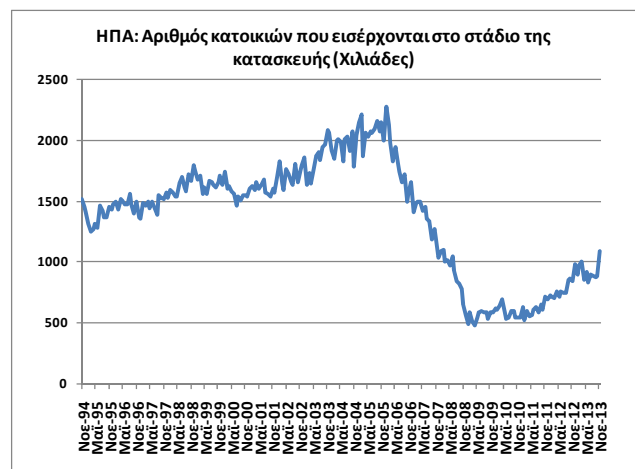
Η άνοδος της απασχόλησης στο 2013, υποστηρίζεται και από τις έρευνες συγκυρίας του IOBE (Νοέμ.2013). Σύμφωνα με τον IOBE, οι βραχυχρόνιες προοπτικές της απασχόλησης παρουσίασαν αισθητή βελτίωση στους περισσότερους τομείς της οικονομίας τον Νοέμ.2013, έναντι του Νοέμ.2012.

Οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν στις Κατασκευές (ισοζύγιο προβλέψεων, Νοέμ.2013: +2, Νοέμ.2012: -35) και βελτιώθηκαν στο Λιανικό Εμπόριο (Νοέμ.2013: -11, Νοέμ.2012: -37), στις

Υπηρεσίες (Νοέμ.2013: -21, Νοέμ.2012: -37) και στη Βιομηχανία (Νοέμ.2013: στο -17, Νοέμ.12: -23). Παράλληλα περιορίστηκαν οι δυσμενείς προβλέψεις των νοικοκυριών για την εξέλιξη της ανεργίας (Νοέμ.2013: 74,2, Νοέμ.2012: 81,0).

Παγκόσμια Οικονομία

ΗΠΑ: Πολύ ευνοϊκές εξελίξεις σημειώνονται στην αγορά ακινήτων όπου η ανάκαμψη φαίνεται να στηρίζεται τώρα σε στέρεες βάσεις: Ο αριθμός των κατοικιών που εισήλθαν στο στάδιο της κατασκευής αυξήθηκε στις 1.091 χιλ. (+22,7% σε μηνιαία βάση) τον Νοέμ.2013, μετά την αύξησή τους κατά 1,8% σε μηνιαία βάση τον Οκτ.2013. Η αύξηση σε ετήσια βάση είναι 29,6% (βλέπε Διάγραμμα).

Όσον αφορά τον αριθμό των εκδοθεισών νέων αδειών οικοδομών, σημείωσαν πτώση κατά -3,1% σε μηνιαία βάση τον Νοέμ.2013, μετά την αύξησή τους κατά 6,7% τον Οκτ.2013, ενώ σε ετήσια βάση ήταν αυξημένος κατά 7,9%.

Ο πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 1,2% τον Νοέμ.2013, ενώ ο δομικός πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ διατηρήθηκε στο 1,7%, με πτώση των τιμών των προϊόντων ενέργειας κατά -2,4% σε ετήσια βάση και, ειδικότερα, με πτώση της τιμής της βενζίνης κατά -5,8% σε ετήσια βάση.

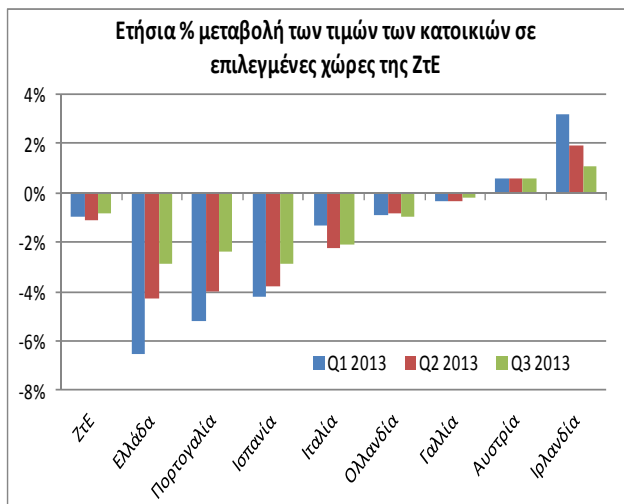
Τέλος, **το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των ΗΠΑ** διαμορφώθηκε στα \$ 94,84 δις στο 3^ο 3μηνο.2013 (έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου \$

178,63 δις), από \$ 96,61 δις στο 2^ο 3μηνο.2013 και από \$ 106,74 δις στο 3^ο 3μηνο.2012 (βλέπε το σχετικό Διάγραμμα). Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 2,8% σε ετήσια βάση και οι εισαγωγές αυξήθηκαν μόνο κατά 0,8% σε ετήσια βάση. Γενικά, το έλλειμμα του ΙΤΣ των ΗΠΑ κυμαίνεται τώρα γύρω στο -2,5% του ΑΕΠ, από άνω του -5,8% του ΑΕΠ το 2006.

ΖΤΕ: Η περιορισμένη αύξηση του ΑΕΠ το 3^ο 3μηνο 2013 κατά 0,1% σε 3μηνιαία βάση δεν μπόρεσε να οδηγήσει σε αύξηση της απασχόλησης, η οποία παρέμεινε αμετάβλητη σε 3μηνιαία βάση και στο 3^ο 3μηνο 2013. Ωστόσο, η πορεία της απασχόλησης δείχνει σαφή βελτίωση της αγοράς εργασίας, καθώς ο αριθμός των απασχολούμενων μειώθηκε μόλις κατά 6 χιλ. σε 3μηνιαία βάση στο 3μηνο αυτό, και κατέγραψε την μικρότερη πτώση από το 1^ο 3μηνο 2010. Σε ετήσια βάση, η απασχόληση μειώθηκε κατά -0,8% στη ΖΤΕ, από -1,1% το 2^ο 3μηνο 2013.

Ειδικότερα, επιταχύνθηκε η πτώση της απασχόλησης στον κλάδο της μεταποίησης, κατά -1,6% σε ετήσια βάση, από -1,4% το 2^ο 3μηνο 2013, ενώ περιορίστηκε η μείωση της απασχόλησης στον κλάδο των κατασκευών στο -4,4% σε ετήσια βάση στο 3^ο 3μηνο 2013, από -6,2% το 2^ο 3μηνο 2013.

Στις επιμέρους οικονομίες, εξακολουθεί να υπάρχει η απόκλιση μεταξύ των χωρών μελών στη ΖΤΕ, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα. Στις χώρες της περιφέρειας η απασχόληση μειώνεται σημαντικά. Αντίθετα, στη Γερμανία η απασχόληση αυξήθηκε κατά +0,6% σε ετήσια βάση το 3^ο 3μηνο 2013, ενώ και στη Γαλλία η πτώση ήταν περιορισμένη. Αξιοσημείωτη είναι η πτώση της απασχόλησης στην Ολλανδία κατά -1,0% σε ετήσια βάση, λόγω και της μείωσης του ΑΕΠ κατά -0,8% στο 3μηνο αυτό.

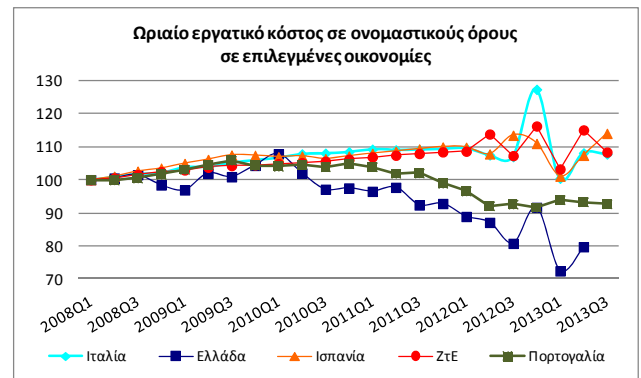
Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα, ο ρυθμός άνοδου του ονομαστικού κόστους εργασίας ανά ώρα εργασίας στη Ζώνη του Ευρώ υποχώρησε ελαφρώς στο 1,0% σε ετήσια βάση το 3^ο 3μηνο 2013, από +1,1% το 2^ο 3μηνο 2013 και 2,0% το 3^ο 3μηνο 2012. Ειδικότερα, η αύξηση του κόστους εργασίας επιβραδύνθηκε σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και κυρίως στις κατασκευές, όπου το κόστος αυτό μειώθηκε κατά -0,2%, έναντι αύξησής του 0,8% το 2^ο

3μηνο 2013, ενώ και στη βιομηχανία, το κόστος αυξήθηκε κατά 1,6%, από 1,9% το 2^ο 3μηνο 2013.

Ωριαίο Κόστος Εργασίας σε ονομαστικούς όρους στην ΖΤΕ και σε επιλεγμένες οικονομίες					
	(% ετήσια μεταβολή)				
	3ο 3μηνο 2013	2ο 3μηνο 2013	1ο 3μηνο 2013	4ο 3μηνο 2012	3ο 3μηνο 2012
ΖΤΕ	1,0	1,1	1,9	1,6	2,0
Γερμανία	1,6	2,0	4,1	3,1	3,0
Γαλλία	0,4	0,4	0,1	2,0	2,4
Ιταλία	0,4	0,6	2,4	1,3	1,9
Ελλάδα	...	-8,4	-9,1	-4,8	-13,2
Ισπανία	0,5	-0,4	-0,9	-3,5	0,6
Ιρλανδία	-1,6	0,6	0,1	1,2	1,7
Πορτογαλία	-0,1	1,3	-2,7	-7,3	-9,2
Ην Βασίλειο	0,4	0,8	1,9	-0,4	0,9

Πηγή: Eurostat

Στις επιμέρους οικονομίες της ΖΤΕ, το ωριαίο κόστος εργασίας σε ονομαστικούς όρους συνεχίζει να αυξάνεται στην Ιταλία, κατά 0,4% στο 3^ο 3μηνο.2013, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα. Επίσης, στην Ισπανία αυξήθηκε στο 0,5% σε ετήσια βάση, από πτώση -0,4% το 2^ο 3μηνο 2013. Στη Γερμανία το ανά ώρα κόστος εργασίας περιορίστηκε στο +1,6% το 3^ο 3μηνο 2013, από 2,0% το 2^ο 3μηνο 2013.

Από την άλλη πλευρά, επιβεβαιώθηκε η μικρή άνοδος στον πληθωρισμό στο 0,9% τον Νοέμ.2013, από 0,7% τον Οκτ.2013 και 2,2% τον Νοέμ.2012. Η άνοδος προήλθε από την αύξηση σε ετήσια βάση του καπνού κατά +0,8% (Οκτ.2013: +0,6%), αλλά και των τιμών στους κλάδους των υπηρεσιών (Νοέμ.2013: 1,4%, Οκτ.2013: 1,2%). Η μείωση στην τιμή της ενέργειας περιορίστηκε κατά -1,1% τον Νοέμ.2013, από -1,7% τον Οκτ.2013. Ο δομικός πληθωρισμός επίσης ανήλθε ελαφρώς στο 0,9% τον Νοέμ.2013, από 0,8% τον Οκτ.2013, και παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο που αντικατοπτρίζει την αδύναμη εγχώρια ζήτηση στις περισσότερες χώρες της ΖΤΕ συμπεριλαμβανομένων και των πλεονασματικών χωρών. Όσον αφορά στις επιμέρους οικονομίες της Ζώνης του Ευρώ, ο πληθωρισμός κατέγραψε άνοδο στη Γερμανία, ενώ στις χώρες της περιφέρειας παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο, ενώ στην Ελλάδα και την Κύπρο ο πληθωρισμός παραμένει αρνητικός.

Η βιομηχανική παραγωγή στη ΖΤΕ μειώθηκε πολύ περισσότερο του αναμενομένου κατά -1,1% σε μηνιαία βάση τον Οκτ.2013, ενώ σε ετήσια βάση η παραγωγή αυξήθηκε κατά +0,2%, όπως και τον Σεπ.2013. Μεγάλη ήταν η πτώση της παραγωγής σε μηνιαία βάση σε όλες σχεδόν τις οικονομίες, ακόμα και στη Γερμανία, όπου η παραγωγή μειώθηκε κατά -1,2% τον

Οκτ.2013, από -0,7% τον Σεπ.2013 (βλέπε τον ακόλουθο Πίνακα). Μεγάλη ήταν η πτώση της παραγωγής στην Ιρλανδία κατά -11,6% σε μηνιαία βάση (-7,5% σε ετήσια βάση) τον Οκτ.2013, από +2,2% τον Σεπ.2013. Από την άλλη πλευρά, έκπληξη ήταν η αύξηση της παραγωγής στην Ιταλία για 2^ο συνεχή μήνα κατά +0,5% (-0,5% σε ετήσια βάση), από +0,2% σε μηνιαία βάση (-2,9% σε ετήσια βάση) τον Σεπ.2013. Επίσης, σημειώνεται η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στην Πορτογαλία.

Τα μηνιαία στοιχεία για την βιομηχανική παραγωγή είναι γενικά ευμετάβλητα, ωστόσο λαμβάνοντας υπόψη και την ικανοποιητική αύξηση του δείκτη PMI στη μεταποίηση στο 52,7 τον Δεκ.2013, από 51,6 τον Νοέμ.2013 φαίνεται ότι η βιομηχανική παραγωγή στη ΖτΕ ανακάμπτει στο 4^ο 3μηνο 2013, μετά τη μείωσή της κατά -0,2% το 3^ο 3μηνο 2013. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ της ΖτΕ στο 4^ο 3μηνο.2013.

Πληθωρισμός (ΔΤΚ) σε επιλεγμένες χώρες στη ΖτΕ					
	Νοέμ.2013	Οκτ.2013	Σεπ.2013	Αύγ.2013	Νοέμ.2012
ΖτΕ	0,9%	0,7%	1,1%	1,3%	2,2%
Γερμανία	1,6%	1,2%	1,6%	1,6%	1,9%
Γαλλία	0,8%	0,7%	1,0%	1,0%	1,6%
Ιταλία	0,7%	0,8%	0,9%	1,2%	2,6%
Ισπανία	0,3%	0,0%	0,5%	1,6%	3,0%
Ολλανδία	1,2%	1,3%	2,4%	2,8%	3,2%
Πορτογαλία	0,1%	0,0%	0,3%	0,2%	1,9%
Ιρλανδία	0,3%	-0,1%	0,0%	0,0%	1,6%
Κύπρος	-0,8%	-0,5%	0,3%	0,1%	1,4%
Ελλάδα	-2,9%	-1,9%	-1,0%	-1,0%	0,4%

Πηγή: Eurostat

Βιομηχανική Παραγωγή σε επιλεγμένες χώρες της ΖτΕ, % ετήσια μεταβολή				
	Οκτ.2013	Σεπ.2013	Αύγ.2013	Ιούλ.2013
ΖτΕ	0,2	0,2	-1,5	-2,0
Γερμανία	1,1	0,6	0,2	-1,9
Γαλλία	0,1	-0,4	-2,8	-1,5
Ιταλία	-0,5	-2,9	-4,6	-4,2
Ελλάδα	-5,3	-1,6	-8,0	-7,9
Ολλανδία	-0,9	1,7	0,4	-2,0
Ισπανία	-0,7	1,2	-2,0	-1,2
Ιρλανδία	-7,5	10,4	-5,9	-5,1
Πορτογαλία	3,0	1,8	-3,0	-3,0

Πηγή: Eurostat

Ειδικά στη Γερμανία, οι εξελίξεις είναι πολύ ευνοϊκές, αφού ο **δείκτης εμπιστοσύνης των επενδυτών (ZEW)**, ο οποίος μετράει τις προσδοκίες των επενδυτών για τη γερμανική οικονομία για τους επόμενους 6 μήνες, ανήλθε στο υψηλότερο επίπεδο από τον Απρ.2006, στο 62,0 τον Δεκ.2013, από 54,6 τον Νοέμ.2013. Το επίπεδο του δείκτη συμβαδίζει με αύξηση του ΑΕΠ κατά περί του 3,0% σε ετήσια βάση το 4^ο 3μηνο 2013 από +0,6% το 3^ο 3μηνο 2013. Επίσης, προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος IFO, όπως τονίστηκε στην Επισκόπηση. Συνεπώς, μάλλον επιβεβαιώνονται οι προβλέψεις των πιο σημαντικών οικονομικών ινστιτούτων της Γερμανίας, τα οποία προβλέπουν αύξηση του ΑΕΠ της χώρας κατά +0,4% το 2013 και ανάκαμψη κατά +1,8% το 2014.

Στον εξωτερικό τομέα, το **πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου της ΖτΕ συνεχίζει να αυξάνεται σε πολύ υψηλό επίπεδο, στα € 17,2 δισ. τον Οκτ.2013, από € 9,6 δισ. τον Οκτ.2012. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών κατά 1,0% σε ετήσια βάση και στη μείωση των εισαγωγών κατά -0,3% αντίστοιχα. Βεβαίως, η θετική πορεία του εμπορικού ισοζυγίου οφείλεται στο υψηλό πλεόνασμα της Γερμανίας, το οποίο αν και μειώθηκε τον Οκτ.2013 στα €16,9 δισ, από € 18,8 δισ τον Σεπ.2013 εξακολουθεί να παραμένει σε πολύ υψηλό επίπεδο, όσο και το πλεόνασμα της Ζώνης του Ευρώ ως σύνολο.**

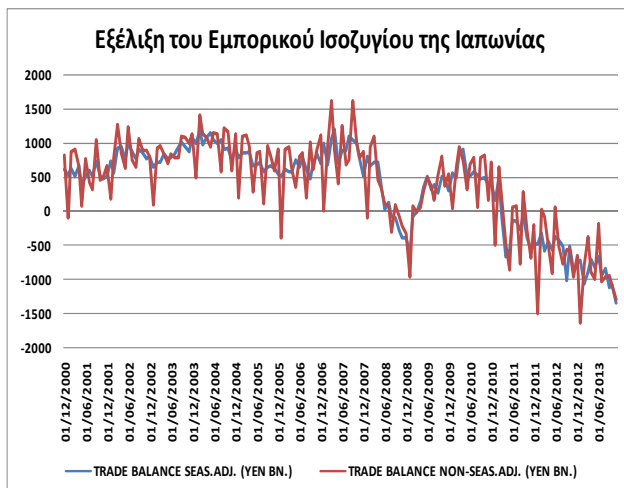
Το 10μηνο Ιαν-Οκτ. 2013, το εμπορικό πλεόνασμα της Ζώνης του Ευρώ ήταν € 122,8 δισ., έναντι αρκετά μικρότερου πλεονάσματος ύψους € 57,4 δισ. το αντίστοιχο διάστημα 2012. Σε αυτό το 10μηνο οι εξαγωγές της ΖτΕ αυξήθηκαν κατά 1% σε ετήσια βάση, ενώ οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά -3,0%. Ειδικότερα, στο 9μηνο Ιαν.-Σεπ.2013 οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ μειώθηκαν κατά -3,0% σε ετήσια βάση, ενώ προς την Κίνα κατά -1,0%. Αντίθετα, οι εξαγωγές την περίοδο αυτή αυξήθηκαν κατά 4% προς την Τουρκία και κατά 3% προς το Ην. Βασίλειο. Όσον αφορά στο 4^ο 3μηνο 2013, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι εξαγωγές θα ενισχυθούν και ως εκ τούτου αναμένεται μάλλον θετική συμβολή του εξωτερικού τομέα στην αύξηση του ΑΕΠ, μετά την αρνητική συμβολή κατά -0,3 π.μ. σε 3μηναία βάση που σημειώθηκε στο 3^ο 3μηνο 2013.

Σλοβενία: Ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα της έκθεσης ποιότητας χαρτοφυλακίου (Asset Quality Review) που έγιναν από την Ernst&Yung και την Deloitte καθώς και της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (Stress Tests) που διενεργήθηκαν από τις εταιρίες Oliver Wyman (bottom-up) και Ronald Berger (top-down) καθώς και από τις CBRE, Jones Lang LeSalle, Cushman & Wakefield και Collier για τις εκτιμήσεις της αξίας των ακινήτων. Σκοπός ήταν η αποτύπωση του ύψους των μη εξυπηρετούμενων (NPLs) του τραπεζικού συστήματος της χώρας και των αναγκών για αύξηση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών. Τα αποτελέσματα αφορούν 10 τράπεζες που αποτελούν το 70% του τραπεζικού συστήματος της Σλοβενίας και έγιναν με την καθοδήγηση της ΤτΣλοβενίας, της ΕΚΤ όπως και της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (EBA).

Η αξιολόγηση κατέληξε σε αναθεώρηση προς τα πάνω των NPLs των τραπεζών στο 20,9% του χαρτοφυλακίου των δανείων (ή στα € 9,5 δισ) τον Οκτ.2013, από 16,7% (€ 8,0 δισ περίπου) τον Δεκ.2012 και 12,6% (€ 6,3 δισ περίπου) τον Δεκ.2011. Τα ¾ των επισφαλειών αυτών τον Οκτ.2013 (που αναμένονταν από την αγορά στα € 8,0 δισ) συγκεντρώνονται στις τρεις μεγαλύτερες (κρατικές) τράπεζες. Αυτές πρέπει άμεσα να ανακεφαλαιοποιηθούν και εν συνέχεια να ιδιωτικοποιηθούν το 2016-2017. Μετά την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος, που θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα στο 1^ο 6μηνο.2014, η κεφαλαιακή επάρκεια του συστήματος θα ανέλθει στα 16% με εποπτικά κεφάλαια ύψους περί τα € 4,7 δισ. ενώ πριν από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από την Κεντρική Τράπεζα της

Σλοβενίας η κεφαλαιακή επάρκεια ήταν στο 11% περίπου με εποπτικά κεφάλαια € 3,5 δισ. περίπου.

Ιαπωνία: Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας ανήλθε σε επίπεδο ρεκόρ, στα ¥ 1.346 δισ, σε εποχικά διορθωμένη βάση, τον Νοέμ.2013, από ¥ 1.128 δισ τον Σεπτ.2013. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα της αύξησης των εξαγωγών κατά 18,4%, αλλά και της μεγαλύτερης αύξησης των εισαγωγών κατά 21,1%. Η εξέλιξη αυτή συνέβη παρά τη μεγάλη υποτίμηση της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας του Γιέν (έναντι των βασικών νομισμάτων) κατά 10,0% περίπου σε ετήσια βάση. Κατά μια άποψη (Capital Economics), το έλλειμμα αυξάνει διότι η αύξηση της αξίας των ανελαστικών εισαγωγών λόγω της υποτίμησης του Γιέν υπερβαίνει την αύξηση της αξίας των σχετικά ελαστικών (ως προς την τιμή) εξαγωγών. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω τους επόμενους μήνες έως την αύξηση του φόρου κατανάλωσης από τον Απρ.2014. Από εκεί και πέρα, το έλλειμμα αναμένεται να μειωθεί σταδιακά, χωρίς, ωστόσο, να είναι βέβαιο τότε η Ιαπωνία θα επανέλθει στα πλεονάσματα που συστηματικά κατέγραφε στο παρελθόν.

Οι παραγγελίες μηχανημάτων του ιδιωτικού τομέα, εξαιρουμένων των πλοίων και των παραγγελιών από εταιρείες ηλεκτρικής ενέργειας, αυξήθηκαν κατά 0,6% σε μηνιαία βάση τον Οκτ. 2013, έναντι υποχώρησης κατά -2,1% σε μηνιαία βάση τον Σεπτ. 2013. Η αύξηση, που ήταν σύμφωνη με τις προβλέψεις των αναλυτών, δείχνει ότι συνεχίζεται η ανοδική τάση των παραγγελιών μηχανημάτων. Επίσης, αυτή η αύξηση δείχνει ότι η ανάκαμψη των επιχειρηματικών επενδύσεων θα συνεχιστεί και στο 4^ο 3μηνο του έτους.

Τα τραπεζικά δάνεια αυξήθηκαν κατά 2,4% σε ετήσια βάση το Νοέμ. 2013, με τον ιστορικά μεγαλύτερο ετήσιο ρυθμό, έναντι 2,3% σε ετήσια βάση τον Οκτ. 2013 και διαμορφώθηκαν στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 10 ετών. Σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα για τον Οκτ. 2013, τα δάνεια προς τα νοικοκυριά αυξήθηκαν με υψηλότερο ρυθμό έναντι των δανείων προς τις επιχειρήσεις. Επίσης, τα επιτόκια των βραχυπρόθεσμων δανείων συνέχισαν να υποχωρούν τον Οκτ. 2013 φτάνοντας

σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο, ενώ τα επιτόκια των μακροπρόθεσμων δανείων αυξήθηκαν.

Κίνα: Οι επενδύσεις (σε ονομαστικούς όρους) αυξήθηκαν κατά 19,9% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Νοέμ.2013, με χαμηλότερο ρυθμό έναντι 20,1% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Οκτ. 2013. Η αύξηση των επενδύσεων ήταν μικρότερη από τις προβλέψεις των αναλυτών. Οι επενδύσεις στη βιομηχανία, που ήταν το 34% των συνολικών επενδύσεων, αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξης του 18,6%. Σε πραγματικούς όρους, οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 18,1% σε ετήσια βάση, με χαμηλότερο ρυθμό έναντι των ονομαστικών επενδύσεων, από 19,3% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Οκτ. 2013. Σε μηνιαία βάση οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 1,47% έναντι 1,42% το διάστημα Ιαν.-Οκτ. 2013.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα παρουσίασαν αύξηση κατά 19,5% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Νοέμ.2013, που ήταν μεγαλύτερη έναντι 19,2% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Οκτ.2013. Το 68,6% των επενδύσεων σε ακίνητα αφορούσε επενδύσεις σε οικιστικά ακίνητα που αυξήθηκαν κατά 19,1% σε ετήσια βάση, έναντι 18,9% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Οκτ. 2013. Το μεγαλύτερο μέρος των πηγών χρηματοδότησης για τις επενδύσεις σε ακίνητα ήταν ο τραπεζικός δανεισμός που ανήλθε στο 27,7% και οι καταθέσεις που ανήλθαν στο 27,9%. Τα τραπεζικά δάνεια γενικά αυξήθηκαν κατά 14,2% σε ετήσια βάση το Νοέμ. 2013, με τον ίδιο ρυθμό έναντι του Οκτ. 2013. Τα υπόλοιπα των νέων δανείων ήταν υψηλότερα τόσο έναντι του προηγούμενου μήνα όσο και έναντι των προβλέψεων των αναλυτών. Η αύξηση των δανείων οφείλεται κυρίως στο ότι τα επιτόκια δεν αυξήθηκαν.

Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση που καταρτίζεται από την HSBC/Markit, σύμφωνα με την πρώτη μέτρηση, υποχώρησε περαιτέρω τον Δεκ. 2013 σε 50,5 από 50,8 το Νοέμ. 2013. Όλοι οι υποδείκτες ήταν μειωμένοι εκτός από τον υποδείκτη των νέων παραγγελιών που αυξήθηκε οριακά σε 51,8 τον Δεκ. 2013 από 51,7 το Νοέμ. 2013, ενώ και ο υποδείκτης των νέων παραγγελιών εξαγωγών ήταν ελαφρά αυξημένος. Ο υποδείκτης της παραγωγής μειώθηκε σε 51,8 τον Δεκ. 2013 από 52,2 τον προηγούμενο μήνα. Παράλληλα, ο υποδείκτης της απασχόλησης συνέχισε να υποχωρεί τον Δεκ. 2013 και διαμορφώθηκε σε 48,8 από 48,9 το Νοέμ. 2013. Η υποχώρηση του δείκτη PMI στη μεταποίηση για δεύτερο συνεχή μήνα δείχνει ότι η άνοδος που παρουσίασε ο τομέας της μεταποίησης τους προηγούμενους μήνες δεν αναμένεται να συνεχιστεί δεδομένου και του περιορισμού της τραπεζικής χρηματοδότησης που αποτελεί στόχο της ΤτΚίνας ώστε να μειωθούν οι επενδύσεις στην παραγωγή και η υπερ-παραγωγικότητα των επιχειρήσεων.

ΝΑ Ευρώπη

Βουλγαρία: Ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P υποβάθμισε τις προοπτικές της Βουλγαρίας σε αρνητικές από σταθερές ενώ διατήρησε την πιστοληπτική διαβάθμιση της χώρας σε BBB. Η αναθεώρηση αιτιολογείται από τη χαμηλή ανάπτυξη, την υψηλή ανεργία και την πολιτική αστάθεια εν μέσω επαναλαμβανόμενων διαδηλώσεων και διαμαρτυριών. Υπενθυμίζεται ότι τον Φεβρ.2013 οι διαμαρτυρίες εναντίον της λιτότητας είχαν ως αποτέλεσμα την παραίτηση της κυβέρνησης του πρωθυπουργού B. Borrisson και τη διεξαγωγή εκλογών. Η νέα κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Plamen Oresharski δεν έχει λάβει ψήφο εμπιστοσύνης σε δύο ψηφοφορίες, ενώ έχει αντιμετωπίσει κοινωνικές διαμαρτυρίες για διαφθορά πολιτικών προσώπων. Οι αρνητικές προοπτικές δεν αποκλείουν την πιθανότητα η S&P να προβεί και σε υποβάθμιση την πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας, εάν το πολιτικό περιβάλλον επιδεινωθεί και συνεχισθεί ο αδύναμος ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης. Υπενθυμίζεται ότι ο μέσος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ της Βουλγαρίας την περίοδο 2010-2012 ήταν 1,0%. Το 3ο 3μηνο 2013 ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας διαμορφώθηκε σε 0,7% σε ετήσια βάση και η πρόβλεψη για το 2014, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, είναι για αύξηση κατά 1,6%, έναντι αύξησης του ΑΕΠ κατά 1,8% που εκτιμά η κυβέρνηση.

Ρουμανία: Ο πληθωρισμός υποχώρησε οριακά στο 1,8% το Νοέμ.2013 (ιστορικά χαμηλό), από 1,9% τον Οκτ.2013. Η μείωση των τιμών που έχει σημειωθεί κυρίως στο 2^ο 6μηνο 2013 αποδίδεται κυρίως στην πτώση των τιμών των τροφίμων οι οποίες μειώθηκαν κατά -1,8% σε ετήσια βάση το Νοέμ. 2013, έναντι αύξησης κατά 6,4% σε ετήσια βάση το Μάιο 2013. Η απότομη επιβράδυνση αποδίδεται στην πολύ καλή γεωργική χρονιά. Ωστόσο, ο πληθωρισμός στον τομέα των αγαθών εκτός των τροφίμων υποχώρησε με μικρότερο ρυθμό το Νοέμ. 2013 στο -4,4% έναντι -5,5% το Μάιο 2013. Άνοδο σημείωσαν οι τιμές των υπηρεσιών επίσης κατά 3,0% το Νοέμ. 2013 από 2,9% το Μάιο 2013.

Αλβανία: Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών υποχώρησε το 9μηνο 2013 κατά 9,4%

σε ετήσια βάση σε € 519 εκατ. ήτοι -5,1% του προβλεπόμενου ΑΕΠ από -5,7% του ΑΕΠ το 2012. Σε απόλυτους όρους, η βελτίωση προήλθε κυρίως από τη συρρίκνωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου που αντιστάθμισε την επιδείνωση του ισοζυγίου υπηρεσιών και των τρεχουσών μεταβιβάσεων. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου υποχώρησε κατά 21,3% σε €12 δισ. καθώς οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 15,5% σε ετήσια βάση σε €1,3 δισ και οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά -5,5% σε ετήσια βάση σε € 2,46 δισ.

Το ισοζύγιο υπηρεσιών παρουσίασε έλλειμμα ύψους € 34 εκατ. το διάστημα Ιαν.-Σεπτ.2013, έναντι πλεονάσματος € 168 εκατ. το αντίστοιχο διάστημα του 2012 λόγω επιδείνωσης του τουριστικού ισοζυγίου που επίσης αντιστράφηκε σε έλλειμμα ύψους € 40 εκατ. το διάστημα Ιαν.-Σεπτ. 2013, έναντι πλεονάσματος €130 εκατ. το ίδιο διάστημα του 2012.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (€ εκατ.)			
Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2013			
	2012	2013	% ετήσια μεταβολή
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-786	-712	-9,4
Αγαθά	-1.482	-1.166	-21,3
Εξαγωγές	1.122	1.296	15,5
Εισαγωγές	-2.604	-2.462	-5,5
Υπηρεσίες	168	-34	-120,2
Εξαγωγές	1.253	1.156	-7,7
Εισαγωγές	-1.085	-1.190	9,7
Τουρισμός	130	-40	-130,8
Εισοδήματα	-89	0	-100,0
Τρέχουσες μεταβιβάσεις	618	489	-20,9
Εμβάσματα	480	345	-28,1
Μεταβιβάσεις κεφαλαίων	66	30	-54,5
Πηγή: Τράπεζα Αλβανίας			

Ειδικότερα, οι εισροές από τον τουρισμό μειώθηκαν κατά 13,2% σε ετήσια βάση σε €760 εκατ., ενώ οι εκροές αυξήθηκαν κατά 7,2% σε ετήσια βάση σε € 801 εκατ. Το ισοζύγιο εισοδημάτων ήταν ισοσκελισμένο το διάστημα Ιαν.-Σεπτ.2013, έναντι ελλείμματος € 89 εκατ. πριν ένα έτος. Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις υποχώρησαν κατά -20,9% σε ετήσια βάση και τα εμβάσματα, που περιλαμβάνονται σε αυτές, υποχώρησαν κατά -28,1% σε ετήσια βάση σε € 345 εκατ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Ετήσια στοιχεία	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές αγοράς)	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4	-3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,6	4,3	-1,6	-6,3	-7,7	-9,1	-6,7
Δημόσια Κατανάλωση	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-4,2	-4,5
Ακαθάριστες Επενδύσεις	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,2	-9,3
- Κατοικίες	25,6	-33,6	-20,7	-21,6	-18,0	-32,9	-35,0
- Εξοπλισμός	27,4	-4,8	-18,4	-8,2	-18,1	-17,4	-3,0
Ανεργία (%)	8,3	7,7	9,5	12,5	17,7	24,3	27,0
Συνολική Απασχόληση	1,4	1,2	-0,6	-2,6	-5,6	-8,3	-3,5
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μέσα επίπεδα)	2,9	4,2	1,2	4,7	3,3	1,5	-0,8
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	3,1	4,9	5,2	0,1	-2,4	-6,4	-6,5
Πιστωτική Επέκταση (προς ιδιωτικό τομέα)	21,5	15,9	4,1	0,0	-3,1	-4,0	-3,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,5	-9,8	-15,7	-10,7	-9,5	-6,1	-2,0
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών με κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (% ΑΕΠ)	-12,4	-13,3	-10,3	-9,2	-8,6	-1,2	1,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ΔΟΜ Alpha Bank.

* Εκτίμηση

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2011	2012				2012	2013
	έτος	Q1	Q2	Q3	Q4	έτος	διαθέσιμη περίοδος
Οικονομική Δραστηριότητα							
Όγκος Λιανικών Πωλήσεων (εκτός καυσίμων)	-8,7	-12,1	-11,4	-9,9	-13,8	-11,8	-10,9 (8μην.)
Νέες εγγραφές ΙΧ Αυτοκινήτων	-29,8	-36,0	-49,9	-45,7	-30,9	-41,7	2,3 (11μην.)
Οικοδομική Δραστηριότητα	-37,7	1,9	-26,2	-43,7	-44,1	-30,6	-32,5 (9μην.)
Μεταποίηση	-8,5	-9,6	-3,9	-3,8	1,9	-3,9	-1,7 (10μην.)
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI στη μεταποίηση	43,6	40,0	41,3	42,0	41,4	41,2	49,2 (Νοεμ.)
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	80,6	78,5	79,0	79,7	82,7	80,0	90,3 (11μην.)
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Μεταποίηση	76,9	72,9	77,6	76,7	81,6	77,2	88,2 (11μην.)
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-74	-81	-75	-69	-75	-75	-69,9 (11μην.)
Πιστωτική Επέκταση							
Ιδιωτικός Τομέας	-3,1	-4,0	-4,8	-4,5	-4,0	-4,0	-3,9 (Οκτ.)
Επιχειρήσεις	-2,0	-3,3	-4,1	-4,9	-4,4	-4,4	-4,8 (Οκτ.)
- Βιομηχανία	0,1	-2,3	-3,4	-4,2	-2,1	-2,1	-2,6 (Οκτ.)
- Κατασκευές	-7,4	-6,8	-6,8	-6,6	-1,9	-1,9	0,2 (Οκτ.)
- Τουρισμός	-2,3	-0,5	-0,2	-0,2	1,1	1,1	-1,4 (Οκτ.)
Νοικοκυριά	-3,9	-4,4	-4,4	-4,2	-3,8	-3,8	-3,5 (Οκτ.)
- Καταναλωτική Πίστη	-6,4	-6,8	-5,3	-5,3	-5,1	-5,1	-4,7 (Οκτ.)
- Στεγαστικά Δάνεια	-2,9	-3,4	-3,6	-3,7	-3,4	-3,4	-3,1 (Οκτ.)
Τιμές							
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,3	2,0	1,5	1,3	1,1	1,5	-2,9 (Νοέμ.)
Δομικός Πληθωρισμός	1,5	0,9	0,7	0,3	-0,5	0,3	-2,9 (Νοέμ.)
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	-5,5	-10,2	-10,8	-12,6	-13,2	-11,7	-10,9 (9μην.)
Επτόκια							
Ταμειευτήριο	0,40	0,41	0,42	0,42	0,42	0,42	0,33 (Οκτ.)
Δάνεια προς επιχειρήσεις	7,46	7,81	7,67	7,52	7,45	7,61	7,13 (Οκτ.)
Καταναλωτικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	12,37	11,41	11,26	11,22	10,76	11,16	10,73 (Οκτ.)
Στεγαστικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	4,71	4,13	3,78	3,31	3,16	3,60	2,98 (Οκτ.)
Απόδοση 10-ετούς Ομολόγου	15,75	24,74	25,40	23,69	16,16	16,16	8,24 (Νοέμ.)
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές							
Τελική Κατανάλωση	-7,2	-7,4	-7,2	-8,9	-8,7	-8,1	-7,2 (9μην.)
Επενδύσεις	-19,6	-22,8	-21,5	-21,5	-10,3	-19,2	-11,6 (9μην.)
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,3	4,2	-3,0	-4,2	-4,8	-2,4	2,0 (9μην.)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-7,3	-14,9	-12,9	-18,7	-8,1	-13,7	-5,5 (9μην.)
Ισοζύγιο Πληρωμών σε € δις.							
Εξαγωγές Αγαθών	20,2	4,9	10,4	16,1	22,0	22,0	16,8 (9μην.)
Εισαγωγές Αγαθών	47,5	10,8	21,5	31,7	41,6	41,6	29,7 (9μην.)
Εμπορικό Ισοζύγιο	-27,2	-5,9	-11,1	-15,7	-19,6	-19,6	-12,9 (8μην.)
Ισοζύγιο Αδήλων Πόρων	8,8	2,2	5,0	13,8	16,3	16,3	18,2 (9μην.)
Αναλογία Αδήλων Πόρων προς Εμπορικό Έλλειμμα	32,4	37,5	45,5	88,0	83,4	83,4	141,4 (9μην.)
Ισοζύγιο Τρεχ/σών Συναλλαγών (κεφαλ. μεταβιβ.)	-18,4	-3,7	-6,0	-1,9	-3,3	-3,3	5,3 (9μην.)
Άμεσες Επενδύσεις (καθ. μεταβολή ροής)	-0,40	-0,5	0,6	1,9	0,3	2,3	0,9 (9μην.)
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου (καθ. μεταβολή ροής)	-19,6	-36,5	-34,4	-3,9	-24,2	-99,1	-7,5 (9μην.)
Χρηματιστήριο							
Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ	680,4	729,0	611,0	739,0	908,0	908,0	1.195,7 (Νοέμ.)
(% μεταβολή ΓΔ)	-51,9	7,1	-10,2	8,6	33,4	33,4	47,8 (Νοέμ.)
Χρηματιστηριακή Αξία (% ΑΕΠ)	11,8	13,4	11,5	13,6	17,7	17,7	38,5 (Νοέμ.)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ.